

Załącznik Nr 4 do Uchwały Nr XVIII/183/12 Rady Gminy Pawłowie z dnia 25 czerwca 2012 r.

Wójt Gminy Pawłów

PAWŁÓW
ZMIANA STUDIUM UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Ujednolicony tekst Studium

FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNE KIERUNKI
ROZWOJU GMINY

MASTERPLAN RAFAŁ KOZIEŁ

26-065 Piekoszów, Jaworznia-Zagórze 1

ZESPÓŁ AUTORSKI ZMIANY STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY PAWŁÓW

mgr Rafał Koziół
dr inż. arch. Anna Sikora
mgr inż. arch. Agnieszka Wójtowicz - Wróbel
Hubert Koziół

OIU w Katowicach KT-326

ZMIANĘ USTALEŃ TEKSTU STUDIUM WYKONANO NA BAZIE TEKSTU STUDIUM WYKONANYM PRZEZ „ARPIT Spółdzielnię Pracy Usługowo-Projektową w Krakowie przez zespół pod kierownictwem kierownika zespołu i generalnego projektanta dr inż. arch. Elżbietę Kaczmarską, w składzie:

mgr inż. Zygmunt Bucior - zastępca Kierownika Zespołu,

dr geogr. Mirosław Niemirowski, mgr geogr. Janina Niemirowska - ekofizjografia, studium rolniczo - leśne,

mgr ekon. Janina Urbanowicz - zagadnienia społeczno - ludnościowe,

mgr inż. kom. Włodzimierza Zaleskiego - komunikacja,

mgr inż. Stanisław Stoga - infrastruktura techniczna,

Beata Wróbel - Cichecka - współpraca autorska i opracowanie graficzne.

Kielce, 2011/2012

Spis treści

I.	WSTĘP	4
II.	WPROWADZENIE	6
III.	CELE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	6
IV.	POŁOŻENIE GMINY	8
V.	PROGNOZA ROZWOJU SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO	9
VI.	PROGNOZA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA LUDNOŚCI	12
VII.	STANDARDY JAKOŚCI ŻYCIA	18
VIII.	KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ I ZASADY ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ	20
1.	OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	20
2.	OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO	29
3.	BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE, USŁUGOWE I PRODUKCYJNE	32
4.	ROLNICTWO, HODOWLA I LEŚNICTWO	36
5.	TURYSTYKA I WYPOCZYNEK	39
6.	KOMUNIKACJA	41
7.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	44
8.	ODPADY KOMUNALNE	51
9.	OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA	52
IX.	POLITYKA W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH	52
X.	POLITYKA GOSPODAROWANIA MIENIEM KOMUNALNYM	53
XI.	PROBLEMATYKA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	54

I. WSTĘP

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłów zostało uchwalone Uchwałą Nr X/104/99 Rady Gminy w Pawłowie z dnia 24 czerwca 1999 r. zachowuje moc prawną na podstawie art. 87 ust 1 Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami).

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami) wraz z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233) wprowadzają szereg zmian dotyczących zakresu merytorycznego studium oraz trybu formalno – prawnego związanego z jego opracowaniem.

Zakres "Studium...", zgodnie z powyższą ustawą został znacznie rozszerzony i uszczegółowiony w stosunku do zakresu wynikającego z ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 1994 r. i dotyczy uwzględnienia w studium m.in.:

- lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego (art. 9 ust. 1 ustawy),
- uwarunkowań wynikających z: (art. 10 ust. 1 ustawy):
  - dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
  - stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
  - stanu środowiska, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wielkości i jakości zasobów wodnych oraz wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
  - stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
  - warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
  - zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
  - potrzeb i możliwości rozwoju gminy,
  - stanu prawnego gruntów,
  - występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych,
  - występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
  - występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wodnych,
  - występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych,
  - stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
  - zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.
- określenia w szczególności (art. 10 ust. 2 ustawy):
  - kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
  - kierunków i wskaźników dotyczących zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym wyłączone spod zabudowy,
  - obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasoby, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
  - obszary i zasady dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
  - kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
  - obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
  - obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponad lokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust 1 ustawy,
  - obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000m² oraz obszary przestrzeni publicznej,

- obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
  - kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
  - obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych,
  - obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
  - inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujące w gminie,
- uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń projektu studium (§ 4.1. pkt 4 Rozporządzenia).
- Analiza aktualności studium obejmuje:
- ocenę zgodności studium z obecnie obowiązującymi aktami prawnymi, w szczególności z podstawowym aktem prawnym zawierającym regulację zagadnień planowania przestrzennego, czyli Ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późniejszymi zmianami), oraz Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. Nr 118, poz. 1233),
  - weryfikację merytoryczną wszystkich zagadnień zarówno w zakresie tekstu studium, jak i załącznika graficznego.
    - zakres zamiany Studium obejmuje część graficzną i tekstową Studium, zarówno uwarunkowania rozwoju, jak i kierunki zagospodarowania przestrzennego, na której wskazano granicę i obszar objęty zmianą Studium,
    - część graficzna zmiany studium stanowiąca załącznik Nr 1 do uchwały Rady Gminy w Pawłowie została wykonana na bazie mapy „KIERUNKI ROZWOJU” będącej załącznikiem do Uchwały Nr X/104/99 Rady Gminy w Pawłowie z dnia 24 czerwca 1999 r.
    - zmiana Studium wynika z podjętych przez Radę Gminy w Pawłowie uchwał:
      - Nr XXXIX/318/10 Rady Gminy w Pawłowie z dnia 10 marca 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłów zmienionej Uchwałą Nr XLIII/357/10 Rady Gminy w Pawłowie z dnia 13 lipca 2010 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/318/10 Rady Gminy w Pawłowie z dnia 10 marca 2010 r. o przystąpieniu do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłów, która objęła zakresem opracowania cały obszar gminy z wyłączeniem sołectwa Szerzawy.
      - Nr XXXVIII/310/10 z dnia 21 stycznia 2010 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłów. Uchwała ta obejmowała zakresem sołectwo Szerzawy.

II. WPROWADZENIE

Funkcjonalno – przestrzenne kierunki rozwoju gminy opracowano na podstawie rozpoznania uwarunkowań stanu istniejącego i możliwości rozwoju gminy oraz w oparciu o szereg spotkań konsultacyjnych z Władzami Samorządowymi i przedstawicielami urzędów.

W opracowaniu nawiązano do materiałów zawartych w Strategii rozwoju województwa świętokrzyskiego, w Planie zagospodarowania województwa świętokrzyskiego, porozumień zawartych pomiędzy gminami oraz uwzględniono przesądzenia lokalizacyjne i zlecone przez gminę projekty realizacyjne.

III. CELE ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Wybitne walory przyrodniczo-krajobrazowe, a także duże zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych zadecydowało o wyodrębnieniu na obszarze gminy podstawowych stref polityki przestrzennej, które różnią się zdecydowanie warunkami zagospodarowania i wymagają zastosowania odmiennych działań polityki przestrzennej. Są to:

1. obszary rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
2. tereny obiektów produkcyjnych, składów i magazynów,
3. tereny obsługi produkcji w gospodarstwach rolnych, hodowlanych i ogrodniczych,
4. tereny usług,
5. tereny obiektów kultu religijnego,
6. ośrodki produkcji przetwórstwa rolnego,
7. obiekty popegeerowskie przeznaczone na usługi rolne i nierolne,
8. tereny usług związanych z wypoczynkiem i rekreacją,
9. lasy i zalesienia,
10. tereny rolnicze,
11. strefy powiązań ekologicznych.

Należy podkreślić fakt, że podział ten nawiązuje do ustaleń lokalnych dokumentów programowych; jak: „Strategii zrównoważonego rozwoju gminy Pawłów” i „Programu ochrony środowiska dla gminy Pawłów”, które jako cel główny zagospodarowania obszaru gminy stawiają rozwój zrównoważony, prowadzący m. innymi do zachowania naturalnej rzeźby i struktury geologicznej oraz utrzymania i odtwarzania cennych walorów przyrodniczo-krajobrazowych. W dokumentach tych przewiduje się również intensywną promocję i wykorzystanie dziedzictwa przyrodniczo – kulturowego jako atutu rozwojowego gminy, co wymaga zastosowania działań ochronnych oraz odpowiedniego zagospodarowania i udostępnienia tych obszarów.

Zasadniczym przedmiotem zmiany Studium jest dostosowanie jego zapisów do obowiązujących przepisów ustawodawstwa oraz wyznaczenie dodatkowych terenów zabudowy mieszkaniowej, usług oraz terenów obiektów produkcyjnych, składów i magazynów, a także dopuszczenie na terenie sołectwa Szerzawy lokalizacji elektrowni wiatrowych. W zagospodarowaniu tych terenów należy uwzględnić, poprzez ich zachowanie istniejące zadrzewienia śródpolne jako ważny element środowiska przyrodniczego co wynika z przepisów prawa lokalnego.

CEL GŁÓWNY

Celem głównym zagospodarowania przestrzennego gminy Pawłów jest osiągnięcie trwale zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego zmierzającego do utrzymania równowagi między koniecznością zachowania cennych walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych a potrzebą wskazania atrakcyjnej oferty terenów pod różne formy zabudowy.

CELE STRATEGICZNE

- Stworzenie podstaw zrównoważonej urbanizacji, w tym rozwoju różnych form przedsiębiorczości opartej na wykorzystaniu lokalnych zasobów (turystyka, agroturystyka, rolnictwo ekologiczne, usługi na rzecz środowiska i rynku miejskiego),
- Ochrona i udostępnienie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych,
- Wzbudzenie lokalnych inicjatyw rozwoju społeczno-gospodarczego,
- Minimalizowanie kolizji funkcjonalnych w obrębie stref, obszarów i poszczególnych terenów zabudowy,

CELE OPERACYJNE

- Tworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi oraz pozyskania środków pomocowych, kierowanych na rozwój obszarów wiejskich,
- Wykorzystanie najcenniejszych zasobów przyrody i krajobrazu dla promocji gminy, oraz przyciągnięcia potencjalnych inwestorów,
- Racjonalne kształtowanie terenów budowlanych w dostosowaniu do lokalnych potrzeb i wymagań ekorozwoju z uwzględnieniem rygorów ochronnych,
- Zachowanie ładu przestrzennego poprzez harmonijne powiązanie architektury z krajobrazem oraz respektowanie wymagań ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego,
- Rozbudowa i modernizacja zbiorczych systemów infrastruktury technicznej oraz sprawnego i bezkolizyjnego układu komunikacyjnego,
- Ochrona najcenniejszych obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej przed zabudową oraz zapobieganie procesom degradacyjnym gleb,
- Racjonalizacja polityki przestrzennej na obszarach nasilonej ekspansji zabudowy drogą respektowania wymagań ekofizjograficznych oraz przestrzegania zasad bezpieczeństwa ekologicznego,
- Wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego dla integracji społeczności lokalnej oraz kształtowaniu atrakcyjnego wizerunku gminy.

Wynikające ze Strategii Rozwoju Gminy Pawłów zestawienie najważniejszych zagadnień stanowiących mocne i słabe strony gminy Pawłów, a także szanse i zagrożenia rozwoju gminy w okresach programowania są następujące:

MOCNE STRONY:

- ✓ korzystna sytuacja demograficzna, charakteryzująca się wysokim odsetkiem ludzi w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym,
- ✓ aktywność władz samorządowych, wyrażająca się dążeniem do wyznaczenia kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego i tworzenia sprzyjających warunków do jego realizacji,
- ✓ Sanktuarium Maryjne w Kałkowie-Godowie, które jest jednym z najczęściej odwiedzanych sanktuariów w Polsce,
- ✓ istnienie dużych rynków zbytu w bezpośredniej bliskości gminy,
- ✓ niezdegradowane środowisko przyrodnicze i warunki sprzyjające wypoczynkowi i rekreacji,
- ✓ bardzo dobre gleby,
- ✓ obecność terenów atrakcyjnych turystycznie,
- ✓ istnienie sektora prywatnego, który potrafi szybko dostosować się do warunków gospodarki rynkowej,
- ✓ stosunkowo dobry stan dróg wpływający na dostępność komunikacyjną gminy,
- ✓ zbiornik „Wióry”.

SŁABE STRONY:

- ✓ niezadawalający stan infrastruktury technicznej,

- ✓ rozdrobniona struktura agrarna, utrudniająca adaptację do wymogów gospodarki rynkowej,
- ✓ niska towarowość produkcji rolnej i słabo rozwinięta samoorganizacja producentów, utrudniająca osiągnięcie konkurencyjnej pozycji na rynku krajowym i zagranicznym,
- ✓ słabo wykształcona infrastruktura rynkowa oraz brak integracyjnych powiązań pionowych między rolnictwem, przetwórstwem i handlem,
- ✓ brak miejsc pracy poza rolnictwem i wynikające z tego wysokie bezrobocie,
- ✓ brak zorganizowanych form zbytu płodów rolnych,
- ✓ niedostatecznie rozwinięta struktura sportowo-rekreacyjna,

SZANSE:

- ✓ możliwość wspólnej promocji regionu w oparciu o tradycję, walory krajobrazowe i kulturowe,
- ✓ przeobrażenia strukturalne mające na celu dostosowanie naszej gospodarki do wymogów Unii Europejskiej,
- ✓ możliwość korzystania z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ✓ pojawiające się trendy prowadzące do uznania walorów naturalnego krajobrazu rolniczego i zdrowszych warunków życia w środowisku wiejskim, a tym samym rozszerzenie funkcji wsi o charakterze rekreacyjnym i osiedleńczym,
- ✓ wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa i kreowana prozdrowotna polityka żywnościowa, dająca zarówno producentom, jak i sektorowi rolno-spożywcemu niepowtarzalną szansę aktywnego zaangażowania się w jej realizację,

ZAGROŻENIA:

- ✓ niezadowalająca polityka prosamorządowa państwa,
- ✓ wzrost konkurencji związanej z otwarciem rynków europejskich,
- ✓ trudności adaptacyjne rolnictwa do standardów Unii Europejskiej,
- ✓ trudny dostęp do preferencyjnych kredytów,
- ✓ konkurencyjność pobliskich gmin, które osiągnęły wyższy stopień rozwoju,
- ✓ niepewność wynikająca z kontynuowanych reform.

IV. POŁOŻENIE GMINY

Gmina Pawłów - jedna z pięciu gmin powiatu starachowickiego – położona jest w północnej części województwa świętokrzyskiego. Powierzchnia gminy - 137km². Miejscowość Pawłów jest siedzibą władz administracyjnych gminy.

Gmina Pawłów położona jest w północnej części województwa świętokrzyskiego. Graniczy od północy z Gminą Wąchock, miastem Starachowice, gminą Brody Iłżeckie; od wschodu z Gminą Waśniów, od południa z Gminą Nowa Słupia, a od zachodu z Gminą Bodzentyn.

Administracyjnie podzielona jest na 35 sołectw: Bronkowice, Radkowice, Radkowice Kolonia, Rzepin I, Rzepin II, Dąbrowa, Bukówka, Zbrza, Kałków, Godów, Szeligi, Świślina, Rzepinek, Szerzawy, Rzepin Kolonia, Jadowniki, Stary i Nowy Jawór, Pawłów, Warszówek, Tarczek, Świętomarz, Grabków, Krajków, Brzezie, Łomno, Modrzewie, Wawrzeńczyce, Nowy Bostów, Stary Bostów, Ambrożów, Chybice, Nieczulice, Trzeszków, Pokrzywnica, Wieloborowice..

Ze względu na relatywnie wysoką gęstość zaludnienia, duże rozdrobnienie rolnictwa oraz wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, gmina Pawłów zakwalifikowana została do północnego obszaru zurbanizowanego wchodzącego w skład kształtującej się Aglomeracji Staropolskiej.

Ze względu na obecność atrakcyjnych terenów i obiektów większą część powierzchni gminy uznano za obszar o dużym potencjale turystycznym.

Położenie gminy na obszarach prawnie chronionych powoduje ograniczenia lokalizacyjne i przesądza o proekologicznych kierunkach zagospodarowania.

Gmina Pawłów leży w północnej części w obrębie Płaskowyżu Suchedniowskiego. Charakteryzuje się wieloma wartościowymi elementami środowiska przyrodniczego, tworzącymi atrakcyjny krajobraz, w którym szczególną rolę odgrywa ukształtowanie terenu i wody oraz zalesienie. Dominującymi elementami w konfiguracji terenu są szerokie, łagodne garby i wierzchowiny które przeważają w obszarze gminy oraz płaskodenne doliny rzeczne. Gmina Pawłów położona jest w obrębie zlewni rzeki Pokrzywianki, będącej prawym dopływem Kamiennej. Głównym ciekim odwadniającym teren gminy jest dopływ Pokrzywianki – Świślina z dopływem Psarką i szeregiem bezimiennych cieków. Sieć rzeczna jest dobrze rozwinięta. Rzeki i cieki wodne płyną na ogół wąskimi dolinami, a ze względu na podgórski charakter terenu wahania poziomu wody są okresowo spore i wynoszą do 3 m. Rzeki te przyjmują szereg dopływów bez nazwy, wnikających w pola uprawne. Naturalne zbiorniki wodne nie występują. Na rzece Świślinie i Pokrzywiance zlokalizowany jest zbiornik "WIÓRY". Zbocza dolin są pocięte gęstą siecią wąwozów, parowów i nieckowatych dolin, niekiedy o dużej głębokości. Największe rozszerzenie dolinne występują we wschodniej części obszaru u zbiegu dolin Świśliny i Pokrzywianki i wynosi ok. 600m.

Pod względem hydrogeologicznym zachodnia część gminy Pawłów leży na fragmencie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP 419 (Bodzentyn). Pozostała część Gminy leży na Użytkowym Zbiorniku Wód Podziemnych UZWP.

Wg podziału fizyczno – geograficznego J. Kondraciego północna część gminy Pawłów leży w obrębie mezoregionu Płaskowyż Suchedniowski (342.31), pozostałą obejmuje północny skraj Gór Świętokrzyskich (mezoregion 342.342). Obydwa mezoregiony wchodzi w skład makroregionu Wyżyna Kielecko – Sandomierska (342.3), podprovincja Wyżyna Środkowo – Małopolska (342).

V. PROGNOZA ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO

Istniejący potencjał gospodarczy gminy, naturalne predyspozycje rozwoju obszaru, uwarunkowania zewnętrzne, oczekiwania mieszkańców oraz obserwowane trendy przemian gospodarczych ostatnich lat wskazują na uznanie następujących funkcji społeczno-gospodarczych jako przyspieszających rozwój gminy i wpływających korzystnie na poziom życia mieszkańców:

1. rolnictwo,
2. drobna wytwórczość, głównie przetwórstwo płodów rolnych,
3. turystyka,
4. mieszkalnictwo i szeroko pojęta sfera usług publicznych i komercyjnych

Rolnictwo

Gmina posiada charakter rolniczy, a średnia wartość użytków kształtuje się na poziomie III klasy bonitacyjnej. Łącznie gleby zaliczane do najkorzystniejszych kompleksów glebowych stanowią w Gminie 92 % gruntów ornych i koncentrują się w środkowej jej części.

Funkcja rolnicza ma w gminie Pawłów znaczne szanse rozwojowe. Podstawowym atutem jest tu wysoka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej, którą tworzą bogate i czyste ekologicznie gleby oraz dogodne warunki agroklimatyczne. Również położenie gminy w pobliżu dużych ośrodków miejsko-przemysłowych, które tworzą chłonny rynek zbytu skłania do rozwoju rolnictwa intensywnego, towarowego z szeroką gamą specjalizacji gospodarstw rolnych (warzywa, sady, krzewy owocowe, chmiel, zboża). Jednym z głównych hamulców i obciążeń jest jednak nadmierne zatrudnienie w rolnictwie, co w połączeniu z niewielką powierzchnią gospodarstwa rolnego, poprzez niskie dochody osiągane na zatrudnioną i utrzymywaną ludność, nie daje możliwości rozwoju gospodarstw. Niewielkie gospodarstwa podzielone są na jeszcze drobniejsze arealy. Ta rozdrobniona struktura wpływa na dekoncentrację produkcji, kłopoty z przygotowaniem jednorodnych jakościowo i dużych dostaw dla przetwórstwa. Produkcja jest podatna na wahania koniunktury i bardzo łatwo ogranicza się do funkcji samo zaopatrzeniowych. Słaba jest także organizacja rynku producenckiego.

Szansą na zmniejszenie obciążenia gospodarstw rolnych nadmiernym zatrudnieniem i polepszenie rolniczego gospodarowania jest:

- stworzenie możliwości powstawania na obszarze gminy pozarolniczych miejsc pracy (skorzystanie z realizowanego obecnie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich)
- rozwój agroturystyki, a co za tym idzie wzrost zapotrzebowania na różnorodne produkty żywnościowe poprzez zapewnienie żywności dla gości jak również prowadzenie przez gospodarstwa tzw. marketingu bezpośredniego – sprzedaży produktów rolnych bezpośrednio w gospodarstwie (nabiału, miodu, warzyw, przetworów owocowo-warzywnych itp.),
- bliskie sąsiedztwo miast – ośrodków przemysłowych, stanowiących dogodny i chłonny rynek zbytu,

Kierunki działań:

- poprawa struktury agrarnej i struktury gospodarstw,
- ukierunkowanie gospodarki na produkcję żywności dla pobliskich miast, w tym tzw. zdrowej żywności,
- inspirowanie powstania jednostek przetwórstwa rolnego,
- wprowadzenie kompleksowej działalności agroturystycznej.

Drobna wytwórczość, głównie przetwórstwo płodów rolnych

Celem utrzymania i rozwoju tej funkcji jest:

- uzyskanie wyższego stopnia przetworzenia produktów rolnych wytworzonych na obszarze gminy oraz sąsiednich obszarach rolniczych,
- wzmocnienie bazy ekonomicznej gminy,
- zapewnienie miejsc pracy dla mieszkańców gminy, zarówno tych zwalnianych z restrukturyzowanych dużych zakładów przemysłowych, jak i będących efektem koniecznych przekształceń rolnictwa.

O możliwości realizacji wymienionych celów decydować będą atuty jakimi niewątpliwie gmina dysponuje, jak również skala i czas likwidacji barier.

Najistotniejsze atuty rozwoju wytwórczości w gminie to:

- Predyspozycje glebowo-klimatyczne do rozwoju intensywnego i towarowego rolnictwa, które zapewni podaż produktów.
- Położenie gminy w strefie przyspieszonego rozwoju, w pobliżu dużych ośrodków przemysłowych, które stanowią rynek zbytu oraz stwarzają możliwość kooperacji w przypadku podjęcia produkcji w innych działach niż związane z rolnictwem.
- Znaczne wolne zasoby pracy, w tym z wyższym niż w innych obszarach wiejskich województwa udziałem ludności w wieku mobilnym.
- Zwiększająca się dynamika powstawania prywatnych podmiotów gospodarczych, co może korzystnie świadczyć o przełamaniu barier świadomości u mieszkańców.

Bariera, obok powyższych trudności kapitałowych, to:

- Brak tradycji pozarolniczej produkcji na obszarze gminy,
- Braki infrastrukturalne w gminie, szczególnie kanalizacji,
- Ograniczenia lokalizacji zakładów produkcyjnych, uciążliwych dla środowiska związane z położeniem gminy w systemie obszarów chronionych, jak również z koniecznością ochrony zlewni rzeki Świśliny w związku ze zrealizowanym zbiornikiem "Wióry",
- Brak nowych scalonych i uregulowanych własnościowo, wyposażonych w infrastrukturę techniczną terenów, które mogłyby być ofertą gminy dla potencjalnych inwestorów.

Proponowane kierunki rozwoju funkcji to:

- Wyznaczenie, scalenie, wykupienie i wyposażenie techniczne obszarów dogodnych pod nowe inwestycje produkcyjne,

- Przygotowanie ofert terenów nowych aktywności w postaci bazy danych pozwalającej na uzyskanie wiarygodnych i szybkich informacji niezbędnych przy podejmowaniu decyzji o lokalizacji inwestycji. Oferty te powinny zawierać, np. informacje o właścicielach, przeznaczeniu gruntów w planie zagospodarowania przestrzennego, ograniczeniach dla inwestora, wyposażeniu w media itp.,
- Promocja ofert terenów nowych aktywności, także poza obszarem gminy,
- Lepsze wyposażenie w media – kanalizacja,
- Propagowanie wśród mieszkańców szkoleń i koniecznych przekwalifikowań, np. korzystania z tych form proponowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy.

Turystyka

Turystyka jest funkcją kreującą znaczny rynek pracy przede wszystkim dla kobiet, głównie w sezonie letnim. Dotychczas, poza turystyką pielgrzymkową, pomimo znaczących walorów przyrodniczych, funkcja ta nie odgrywa większej roli w obszarze gminy.

Celem rozwoju tej funkcji jest:

- Poprawa efektywności wykorzystania naturalnych zasobów turystycznych i ich ochrona,
- Zwiększenie liczby turystów odwiedzających gminę.

Formułowanie celów rozwoju funkcji turystycznej w gminie należy wiązać z:

- Prognozowanym i widocznym w ostatnich latach wzrostem aktywności turystycznej ludności,
- Rozwojem motoryzacji,
- Położeniem gminy w pobliżu miast przemysłowych Aglomeracji Staropolskiej i Kielc,
- Wzrostem zainteresowania wśród społeczeństwa różnymi formami turystyki aktywnej,
- Wzrostem popularności agroturystyki jako alternatywnej formy pobytów urlopowych, zarówno wśród słabszych ekonomicznie warstw społeczeństwa jak i modnego „powrotu do natury” warstw zasobniejszych finansowo.

Szczególnie korzystne warunki dla rozwoju turystyki istnieją w południowej i północnej części gminy oraz w sąsiedztwie zbiornika "Wióry" i Świętokrzyskiego Parku Narodowego. Występują tu rozległe zwarte kompleksy leśne o znacznej różnorodności siedliskowej.

Proponowane kierunki rozwoju funkcji turystycznej to:

Turystyka pielgrzymkowa

Związana jest z rozwojem Sanktuarium w Kałkowie-Godowie. Już obecnie jest to najdynamiczniej rozwijająca się funkcja na obszarze gminy. Szacuje się, że rocznie odwiedzane jest ono przez ok. 1mln. pielgrzymów. Jednak dotychczas pielgrzymi obsługiwani byli w głównej mierze przez obiekty noclegowe i gastronomiczne funkcjonujące w obrębie Sanktuarium. Miejskowa ludność nie wykazywała większej aktywności w prowadzeniu podmiotów gospodarczych obsługujących turystów. Jednak wraz z rozwojem funkcji pozakultowych Sanktuarium (Hospicjum dla ludzi Starych) oraz zaobserwowany efektem przykładu (są już pierwsze firmy handlowe i gastronomiczne działające obok Sanktuarium) można prognozować dynamiczny rozwój podmiotów obsługujących ten ruch turystyczny, tak jak to ma miejsce w innych miejscowościach związanych z kultem religijnym (Licheń, Kalwaria Zebrzydowska). Jest to także szansa zbytu miejscowych produktów rolnych. Dodatkowym efektem, podnoszącym jednak głównie walory krajobrazowe jest zrealizowany zbiornik retencyjny "Wióry". Zbiornik ten przyczynił się do podniesienia walorów Kałkowa jako miejsca modlitwy i wypoczynku.

Agroturystyka

Podstawę do rozwoju tej formy wypoczynku stanowią gospodarstwa rolne położone we wsiach: Tarczek, Grabków, Łomno, Nowy Bostów i Stary Bostów – w południowej części gminy – oraz Bronkowice, Radkowice, Rzepin Pierwszy. Rozwój tej funkcji połączony z możliwością wyżywienia gości, a także sprzedażą produktów żywnościowych bezpośrednio w gospodarstwie (nabiału, miodu, wędlin, warzyw) – powinien przyczynić się do znacznego zaktywizowania tych obszarów.

Proponowane kierunki działania:

- Rozpropagowanie idei agroturystyki wśród rolników,
- Zorganizowanie szkoleń i wycieczek instruktorskich,
- Zinventaryzowanie potencjalnych pokoi gościnnych i ich kategoryzacja,
- Promowanie produkcji zdrowej żywności,
- Poprawienie dostępności komunikacyjnej i wyposażenia w infrastrukturę techniczną wsi agroturystycznych,
- Poszerzenie oferty wypoczynku w okresie letnim (nauka jazdy konnej, wędrowki konne, plenerowe imprezy sportowo-rekreacyjne),
- Wyznaczenie miejsc biwakowania, palenia ognisk, gier i zabaw terenowych,
- Oznakowanie nowych szlaków (pieszych, rowerowych, narciarskich) – najlepiej w formie zamkniętych pętli z możliwością dojazdu i parkowania,
- Wyznaczenie i oznakowanie ścieżek spacerowych i dydaktycznych,
- Opracowanie folderu promocyjnego gospodarstw agroturystycznych.

Rozwój agroturystyki wymaga także podniesienia estetyki wsi (organizacja konkursu na najpiękniejszy ogródek, najlepiej zmodernizowany budynek itp.), lepszej dostępności do placówek handlowych, pocztowo-telekomunikacyjnych, kulturalnych, ochrony zdrowia itp.

VI. PROGNOZA WARUNKÓW I JAKOŚCI ŻYCIA LUDNOŚCI DEMOGRAFIA

Gminę Pawłów zamieszkiwało na koniec 2010 r. 15 447 osób. Przy dużej powierzchni i dużym odsetku powierzchni lasów daje wskaźnik gęstości zaludnienia na poziomie 67 os/km². Jest to wartość dużo niższa od średniej krajowej.

Liczba gospodarstw 4603. Według danych zaczerpniętych z Rocznika Statystycznego liczba bezrobotnych zarejestrowanych w gminie wynosiła 1718 osób. Tak, więc przypadają 113,8 osoby bezrobotne na 1000 mieszkańców. Jest to wskaźnik niższy w porównaniu do powiatu starachowickiego (119,3/1000), ale wyższy w stosunku do województwa świętokrzyskiego (101,3/1000) i Polski (84,2/1000). Liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 1787 osoby (tj. 116,2/1000 mieszkańców).

Tab. Liczba ludności na terenie gm. Pawłów

Lp.	Sołectwo	Liczba ludności
1	Ambrożów	500
2	Bronkowice	366
3	Brzezcie	542
4	Bukówka	218
5	Chybice	350
6	Dąbrowa	782
7	Godów	567
8	Grabków	415
9	Jadowniki	752
10	Kałków	498
11	Krajków	234
12	Łomno	717

13	Modrzewie	197
14	Nieczulice	437
15	Nowy Bostów	264
16	Nowy Jawór	180
17	Pawłów	1149
18	Pokrzywnica	268
19	Radkowice	650
20	Radkowice Kolonia	320
21	Rzepin Drugi	938
22	Rzepin Kolonia	546
23	Rzepin Pierwszy	621
24	Rzepinek	146
25	Stary Bostów	413
26	Stary Jawór	85
27	Szeligi	68
28	Szerzawy	758
29	Świętomarz	110
30	Świślina	299
31	Tarczek	583
32	Trzeszków	345
33	Warszówek	493
34	Wawrzeńczyce	274
35	Wieloborowice	284
36	Zbrza	78
	OGÓLEM	15447

Najwięcej ludności zamieszkuje miejscowości Pawłów, Dąbrowa oraz Rzepin Drugi.

Struktura wiekowa przedstawia się następująco:

Wiek	Mężczyzn	Kobiet	Ogółem
0 – 2	280	291	571
3	98	91	189
4 – 5	174	157	331
6	93	88	181
7	74	92	166
8 – 12	473	445	918
13 – 15	316	284	600
16 – 17	257	234	491
18	143	131	274
19 – 65	5050	-	5050
19 – 60	-	4291	4291
>65	763		763
>60		1621	1621
Ogółem	7721	7725	15446

Liczba zatrudnionych w podmiotach gospodarczych, wg stanu na 31.12.2010 r., wynosiła 718 osób. Znajdują oni pracę w 648 podmiotach gospodarki narodowej tj.:

- przetwórstwo przemysłowe - 11,27 %
- budownictwo - 21,91 %
- handel i naprawy - 34,41 %
- transport, gospodarka magazynowa i łączność - 9,57 %

- obsługa nieruchomości i firm, nauka - 5,56 %
- pozostałe sekcje - 17,28 %

Tab. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg wybranych sekcji PKD

Gminy	ogółem	Z tego					
		Przetwórstwo przemysłowe	Budownictwo	Handel i naprawy	Transport, gospodarka, magazynowa, łączność	Obsługa nieruchomości i firm, nauka	Pozostałe działalności
Pawłów	648	73	142	223	62	36	112
Powiat	7127	813	733	2650	475	882	1574
Województwo	95538	9599	11309	38365	7440	11714	21111

Źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Świętokrzyskiego

Gmina Pawłów jest gminą rolniczą. Uzupełnieniem działalności rolniczej jest działalność gospodarcza prowadzona przez przedsiębiorców na terenie gminy lub poza jej terenem.

Na terenie gminy nie ma dużych zakładów produkcyjnych.

Do najważniejszych usług świadczonych przez przedsiębiorców należą: handel i naprawy, transport, usługi remontowo - budowlane, usługi tartaczne, mechanika pojazdowa, blacharstwo i lakiernictwo, przemiał zboża.

Mieszkalnictwo

Mieszkalnictwo będzie funkcją, której rozwój uaktywni także związane z nim usługi, wpłynie na wzrost mieszkańców gminy, a co za tym idzie poszerzy krąg odbiorców i wytwórców usług, szczególnie komercyjnych. Rozwój tej funkcji zależny jest jednak od wzrostu stopnia wyposażenia infrastrukturalnego gminy oraz od zwiększenia rynku pracy nie tylko na obszarze gminy, ale także w sąsiednich miastach głównie Starachowicach oraz Ostrowcu Świętokrzyskim. Szczególne nadzieje na wzrost zapotrzebowania na pracę należy wiązać ze Specjalną Strefą Ekonomiczną w Starachowicach, tak więc większa część ludności może mieszkając na obszarze gminy, znajdować zatrudnienie poza jej terenem. Na podniesienie atrakcyjności gospodarczej gminy mogą mieć wyznaczone w północnej części sołectwa Dąbrowa tereny związane z rozwojem przemysłu, składów i magazynów. Tereny te mogą zostać włączone w Specjalną Strefę Ekonomiczną w Stachowicach lub stanowić samodzielną strefę gospodarczą.

Celem rozwoju mieszkalnictwa jest:

- Zwiększenie atrakcyjności zamieszkania w gminie poprzez podniesienie standardu, czego efektem będzie zatrzymanie emigracji z gminy młodego pokolenia oraz napływ ludności z sąsiednich miast,
- Ograniczenie rozproszenia budownictwa, poprzez intensyfikację wykorzystania terenów mieszkaniowych w ramach istniejącego zainwestowania oraz ich ewentualne rozszerzenie na tereny już obecnie obciążone zabudową rozproszoną.

Poprzez podniesienie standardu zamieszkania należy rozumieć przeprowadzenie szeregu działań, których efektem będzie:

- Lepszy standard techniczny budynków mieszkalnych,
- Pełne wyposażenie terenów budowlanych w infrastrukturę techniczną,
- Prawidłowa obsługa komunikacyjna tych terenów zarówno w układzie wewnętrznym, jak i w powiązaniu z siecią dróg zewnętrznych,
- Estetyka i wysoka jakość przestrzeni publicznej w terenach zabudowy,
- Dostępność do podstawowych usług publicznych (przedszkola, szkoły podstawowe, ośrodki zdrowia, placówki kulturalne itp.) na poziomie zadowalającym potrzeby mieszkańców.

Szczególne predyspozycje i możliwości realizacji budownictwa istnieją w centralnej i północnej części gminy – w terenach o dobrej komunikacji z obszarami sąsiednich miast. Wiązać się to będzie z budownictwem mieszkaniowym ludności miejscowej, która swoje miejsce pracy może upatrywać poza obszarem gminy, jak i ludności dotychczas zamieszkującej obszary miejskie, bardziej zasobnej finansowo i opuszczającej obszar zabudowy blokowej, na rzecz zamieszkania w bardziej komfortowych warunkach przestrzennych.

Realizacja powyższego budownictwa wzbudzi zainteresowanie większymi działkami, w związku z tym ustala się minimalną wielkość nowo wydzielanych działek:

- Przy budownictwie jednorodzinym – 0,15 ha.
- Przy budownictwie zagrodowym - ok. 0,35 ha.

Również rozwój agroturystyki spowoduje zainteresowanie polepszeniem warunków mieszkaniowych i budownictwem pensjonatowym, głównie w południowych i północnych obszarach gminy. Zakładana wielkość działki dla tej zabudowy ok. 0,15 ha.

Przy przyjęciu wymienionych wielkości działek dla zabudowy mieszkaniowej kierowano się:

- Ogólnymi tendencjami krajowymi zachodzącymi w mieszkalnictwie w ostatnich latach,
- Większym zainteresowaniem działkami większymi w zabudowie jednorodzinnej.

Do ustalenia szacunkowej wielkości programu mieszkaniowego przyjęto następujące standardy:

Liczba gospodarstw domowych na mieszkanie – 1,1 – 1,3,

Liczba mieszkańców na 1 mieszkanie – 3,0 – 3,5 osoby,

Powierzchnia mieszkaniowa na 1 osobę – 20,0 – 22,0 m².

W studium utrzymuje się istniejący układ terenów mieszkalnych i mieszkalno-usługowych, zagrodowych i usługowych. Jako podstawowe zadanie należy uznać modernizację istniejącej zabudowy. Towarzyszyć temu będzie jej uzupełnianie w obrębie istniejących siedlisk, a także wprowadzanie nowych obiektów i ich zespołów będzie miała miejsce na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem ustalonych w studium granic dopuszczalnego rozwoju osadnictwa. W granicach tych nie wydziela się terenów zabudowy zagrodowej, mieszkalnej i mieszkalno-usługowej, zakładając swobodę kształtowania tych funkcji z respektowaniem odpowiednich przepisów prawa budowlanego oraz wymogów sanitarnych. Tereny te należy uszczegółowić na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które sporządzane będą w trybie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców gminy.

Dla ukierunkowania działalności remontowo – modernizacyjnej w obrębie siedlisk oraz terenów mieszkalno-usługowych oraz przy realizacji nowych zespołów zabudowy przyjmuje się że:

- w trakcie modernizacji i rozbudowy budynków zagrodowych, mieszkalnych i mieszkalno-usługowych niezbędne będzie wyposażenie w/w obiektów w odpowiednie instalacje i sprawne połączenia z sieciami uzbrojenia technicznego oraz dostosowanie do obowiązujących wymogów techniczno-budowlanych a także uzyskanie poprawy wyrazu estetycznego,
- przy realizacji nowych zespołów zabudowy przyjmuje się zasadę ich wprowadzania w ciągi już istniejące oraz dostosowanie każdorazowo do indywidualnych wymogów danej lokalizacji, uwzględniających skalę i charakter otaczającej zabudowy.

W wyjątkowych sytuacjach, uzasadnionych potrzebami gospodarczego rozwoju gminy dopuszcza się możliwość lokalizacji nowych gospodarstw rolnych a także obiektów obsługi ruchu turystycznego oraz produkcji poza granicami dopuszczalnego rozwoju osadnictwa.

Szczegółowe ustalenie niezbędnych terenów mieszkaniowych powinno nastąpić na etapie opracowywania planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego, uwzględniających kierunki polityki zawarte w studium. Ważnym zadaniem regulacyjnym tych planów powinno być przeciwdziałanie

rozpraszaniu budownictwa mieszkaniowego. W pierwszej kolejności, dla wypełnienia istniejącego układu urbanistycznego, powinny być zainwestowane tereny wolne znajdujące się w obszarach zurbanizowanych i zainwestowanych w infrastrukturę techniczną. Rozwój nowych terenów mieszkaniowych może być dopuszczony także na peryferiach terenów zurbanizowanych, w obrębie zabudowy rozproszonej, które jednak nie naruszają terenów otwartych.

Infrastruktura społeczna

Celem rozwoju bazy materialnej infrastruktury społecznej jest:

- Dążenie do zabezpieczenia możliwości realizacji elementarnych i podstawowych potrzeb ludności przez usługi publiczne, w przyszłości głównie samorządowe, poprzez zwiększenie wyposażenia wiejskich ośrodków usługowych
- Zwiększenie atrakcyjności Pawłowa jako lokalnego ośrodka obsługi poprzez wzbogacenie struktury usług zarówno publicznych jak i komercyjnych oraz zapewnienie łatwiejszej dostępności komunikacyjnej z poszczególnych wsi.

Realizacja powyższych celów powinna doprowadzić do wykrystalizowania się sieci ośrodków usługowych. Ośrodkiem usług lokalnych pozostanie Pawłów obsługujący mieszkańców całej gminy, a w zakresie usług elementarnych ok. 3 tys. osób. Do roli ośrodków wspomagających ze względu na swoje położenie i połączenia drogowe predysponowane są miejscowości: Kalków, Chybice, Szerzawy, Rzepin, Radkowice obsługujące po ok. 2 tys. osób w zakresie usług oświaty podstawowej, kultury i ochrony zdrowia oraz usług komercyjnych. Realizacja obiektów usług publicznych i komercyjnych w tych miejscowościach, dbanie o ich image zewnętrzny, powinno wpłynąć znacząco na wzrost atrakcyjności zamieszkania na obszarze gminy i zwiększyć identyfikację oraz zaangażowanie mieszkańców w jej problemy.

Obsługa ludności gminy przez urządzenia ponadlokalne realizowana jest obecnie i będzie w przyszłości, zgodnie z proponowanym podziałem powiatowym przez bazę zlokalizowaną w Starachowicach.

Publiczna infrastruktura społeczna

W zakresie poszczególnych urządzeń infrastruktury społecznej proponuje się następujące rozwiązania:

Oświata

a. Przedszkola

Od początku lat 90-tych następował spadek liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym. Powodem tego procesu było: postępujące bezrobocie rodziców, rosące koszty pobytu dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego oraz zmniejszenie się liczby dzieci w wieku przedszkolnym.

Na terenie gminy występują 2 oddziały przedszkolne w miejscowości: Rzepin Drugi i Chybice, do których uczęszcza 50 dzieci. Funkcjonują również dwa punkty przedszkolne w Godowie i Bostowie, gdzie uczęszcza 44 dzieci. Łącznie w placówkach tych przygotowanych jest 100 miejsc.

b. Szkolnictwo

Szkolnictwo na terenie gminy Pawłów reprezentowane jest przez szkoły podstawowe i gimnazja.

Na terenie gminy Pawłów obecnie funkcjonuje 13 szkół podstawowych w następujących miejscowościach: Rzepin Drugi, Radkowice, Dąbrowa, Godów, Grabków, Pawłów, Chybice, Pokrzywnica, Stary Bostów, Szerzawy, Łomno, Jadowniki, Bronkowice. W szkołach tych uczy się ok. 1269 dzieci – stan na 2009 r.

Szkoły ponadpodstawowe reprezentowane są przez następujące gimnazja zlokalizowane w: Pawłowie, Rzepinie Drugim, Chybicach i Szerzawach. W szkołach tych uczy się łącznie ok. 427 dzieci – stan na 2009 r.

Młodzież po skończeniu nauki na poziomie gimnazjalnym swoją naukę kontynuuje głównie w szkołach w Starachowicach i Ostrowcu Świętokrzyskim.

W celu polepszenia warunków lokalowych podjęte zostały działania na terenie Szkoły Podstawowej w Pawłowie polegające na jej rozbudowie o dodatkową część dydaktyczną.

Kultura

▪ biblioteki

Na obszarze gminy funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Pawłowie z filiami w Chybicach, Tarczku, Kałkowie i Radkowicach. Biblioteki te zgromadziły księgozbiór 45 800 woluminów, z którego korzystało 2029 czytelników.

stan istniejący: 3686 mieszkańców na placówkę

standard: 2-3 tys.

potrzeby: Funkcjonujące obecnie biblioteki gminne w zasadzie zapewniają korzystne standardy, poza wsiami położonymi na południu gminy, gdzie proponuje się lokalizację placówki bibliotecznej. Zainteresowanie tymi placówkami wzrośnie również przez potencjalnych turystów i urlopowiczów w związku z rozwojem funkcji agroturystycznych na wsiach.

▪ domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice

stan istniejący: 15 tys. mieszkańców na placówkę

standard: 3-5 tys. mieszkańców na placówkę

potrzeby: Funkcjonujący w gminie jeden dom kultury nie jest w stanie ze względu na znaczne odległości pomiędzy miejscowościami zapewnić odpowiedniego standardu usług. Niedostatek placówek kulturalnych jest znaczącą uciążliwością zamieszkania głównie dla młodych mieszkańców. Dlatego też realizacja tych placówek także bezinwestycyjna (budynki szkolne, straży pożarnych, parafialne), ale z fachową obsługą może się znacznie przyczynić do wzrostu atrakcyjności zamieszkania i zmniejszenia migracji młodszej wiekowo ludności poza gminę. Może także stanowić uatrakcyjnienie pobytu przyszłych turystów. Działalność placówek kulturalnych zainicjowana i wspierana przez samorząd, może mieć także charakter usługi komercyjnej. Ze względu na znaczne odległości proponuje się realizację tych placówek na południowych i północnych obszarach gminy.

Zdrowie i opieka społeczna

▪ ośrodki zdrowia

Ambulatoryjną opiekę zdrowotną sprawuje na obszarze gminy Ośrodek Zdrowia w Pawłowie oraz Ośrodki Zdrowia w Ambroźowie, Kałkowie, Radkowicach, Szerzawach i Krajkowie. Na terenie gminy występuje jedna apteka w Pawłowie i jeden punkt apteczny w Chybicach. Liczba ludności przypadająca na 1 placówkę wynosiła 2,5 tys. osób, a na 1 gabinet lekarski 1170 osób.

potrzeby: Przestrzenne rozmieszczenie placówek podstawowej ochrony zdrowia jest obecnie na obszarze gminy wyjątkowo, jak na tereny wiejskie, dogodne. Proponuje się jednak zwiększenie liczby specjalistycznych gabinetów lekarskich jak i potencjału kadrowego. Odpowiedni standard opieki zdrowotnej konieczny jest szczególnie w przypadku rozwoju funkcji agroturystycznych.

▪ **opieka społeczna**

stan istniejący: Hospicjum - dom opieki paliatywnej - Zakład Medycyny Paliatywno - Hospicyjnej dla Dorosłych i Dzieci w Kałkowie - Godowie im. Sue Ryder w Kałkowie - Godowie.

standard: 3-4 miejsc na 1000 mieszkańców

potrzeby: placówka na 50-60 miejsc,

Na terenie gminy funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej im. Sue Ryder w Kałkowie - Godowie będący jednostką organizacyjną powiatu starachowickiego nie mającą osobowości prawnej. Jednostka ta działa na podstawie decyzji Wojewody Świętokrzyskiego nr 13/2000 z dnia 29 grudnia 2000 r. zezwalająca Zarządowi Powiatu Starachowickiego na prowadzenie Domu Pomocy Społecznej.

Usługi komercyjne

Sieć placówek komercyjnych, zarówno handlowych jak i usługowych, rozwinięta jest w gminie dobrze. Podaż tego typu usług jest obecnie i będzie w przyszłości regulowana przez rynek, a więc zależna będzie zarówno od zapotrzebowania na usługi, kształtowanego w znaczącej mierze przez kondycję finansową gospodarstw domowych, jak również od możliwości finansowych i wykształcenia prowadzących działalność usługową.

Zaproponowane standardy dotyczą optymalnych wartości dla ludności stałej gminy. Zapotrzebowanie na różnego typu usługi znacznie wzrośnie wraz z rozwojem na obszarze gminy turystyki pielgrzymkowej i agroturystyki. Sprzyjać to będzie powstawaniu nowych placówek handlowych i usługowych, szczególnie w Kałkowie i miejscowościach wzdłuż dróg dojazdowych. Dla podniesienia prestiżu gminy właściwe wydaje się wykształcenie w Pawłowie obszaru centrum usługowo-handlowego oraz większa dbałość o standard obecnie funkcjonujących placówek komercyjnych.

VII. STANDARDY JAKOŚCI ŻYCIA

wybranych elementów infrastruktury społecznej

Wyszczególnienie	Miernik	Stan istniejący	Graniczne wielkości pola rozwiązań w okresie perspektyw.
MIESZKALNICTWO - wygoda zamieszkania	<u>m²pu mieszkania</u> M	14,8	20 – 22
	<u>Liczba osób</u> mieszkanie	4,18	3,0 – 3,5
Posiadanie samodzielnego mieszkania	<u>I. gospod. dom.</u> mieszkanie	1,2	1,1 – 1,3
OŚWIATA I WYCHOWANIE objęcie opieką przedszkolną dzieci w wieku 3-6 lat	% uczestnictwa	25	40 – 50
Warunki nauki w szkołach podstawowych: - zagęszczenie pomieszczeń do nauki - zmianowość	<u>liczba uczniów</u> pomiesz. do nauki	21	18 – 15
	<u>liczba oddziałów</u> pomiesz. do nauki	1,1	1,0
KULTURA możliwość korzystania z: - bibliotek i filii bibliotecznych - domów i ośrodków kultury, klubów, świetlic	<u>liczba mieszkańc.</u> placówkę	3686	2,5 – 3,0 tys.
	<u>liczba woluminów</u> placówkę	3204	5,0 – 6,0 tys.
	<u>liczba mieszkańc.</u>	15 tys.	3,0 – 5,0 tys.

	placówkę		
OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA - możliwość uzyskania podstawowej porady medycznej - zasięg obsługi przez ośrodek zdrowia - możliwość pomocy społecznej. W domach pomocy społecznej. - możliwość nabycia leków	<u>Liczba mieszkańc.</u> 1 gabinet lekarski	1170	700 – 800
	<u>Liczba mieszkańc.</u> placówkę	2500	2 – 3 tys.
	<u>Liczba miejsc</u> 1000 mieszkańc.	-	3 – 4
	<u>Liczba mieszkańc.</u> aptekę	15,2 tys.	4 – 5 tys.
HANDEL - możliwość korzystania z placówek sklepowych - warunki nabycia artykułów	<u>Liczba mieszkańc.</u> placówkę	188	100 – 150
	<u>m²pow.użytkowej</u> 1000 mieszkańc.	215	400 – 600
USŁUGI BYTOWE RZEMIOSŁO - możliwość korzystania z usług zaspokajających potrzeby niematerialne i materialne	<u>Liczba mieszkańc.</u> zakład	310	100 – 150
SPORT możliwość korzystania z: - hal i sal sportowych - pływalni - stadionów i boisk	<u>Liczba mieszkańc.</u> obiekt	-	20 – 25 tys.
		-	20 – 15 tys.
		-	5 – 4 tys.

Źródła:

1. „Atlas demograficzny i społeczno – zawodowy obszarów wiejskich w Polsce”, praca zbior. Pod red. I. Frankla, A. Rosnera, PAN, Warszawa 1995
2. Bolesławski L. „Prognoza gospodarstw domowych 1996 – 2020” GUS,
3. Kłosiński M. „Wielofunkcyjny rozwój terenów wiejskich w Polsce i w krajach Unii Europejskiej” SGGW. Warszawa 1997
4. Roczniki statystyczne województwa kieleckiego, Urząd Statystyczny w Kielcach,
5. „Strategia rozwoju województwa kieleckiego”, Urząd Wojewódzki w Kielcach, Warszawa 1996
6. „Wyposażenie obszarów wiejskich w infrastrukturę społeczną” praca zbior. Pod red. Wł. Mirowskiego, PAN, Warszawa 1996
7. „Prognoza ludności Polski wg województw” GUS, Warszawa 1997
8. Wieruszewska M. :„Wieś polska, konteksty, kontrasty, strategie” PAN, Instytut Rozwoju Wsi i Rolnictwa, Warszawa 1997.

VIII. KIERUNKI POLITYKI PRZESTRZENNEJ I ZASADY ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

1. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Wiodącą prawidłowością w omawianej dziedzinie, która stanowi jednocześnie kryterium realizacji głównego celu zagospodarowania przestrzennego województwa będzie przyjęta w Konstytucji RP, **zasada zrównoważonego rozwoju**. Jej podstawowym założeniem jest takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie regionalnym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym.

Kierunki rozwoju gminy muszą być podporządkowane dążeniom do utrzymania obecnego modelu funkcjonowania przyrody i podejmowania działań proekologicznych zmierzających do zahamowania degradacji wód, powietrza atmosferycznego, gleb i krajobrazu. Działania samorządu gminy na rzecz poprawy stanu środowiska przyrodniczego są integralną częścią dążeń do poprawy jakości życia stałych mieszkańców i do zwiększenia atrakcyjności obszaru gminy dla gości.

Formy ochrony środowiska przyrodniczego w obszarze gminy Pawłów wynikają z istniejących tutaj zasobów wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

Gmina Pawłów prawie w całości wchodzi w skład obszarów o najwyższych walorach przyrodniczych prawnie chronionych. Ok. 78% powierzchni gminy Pawłów położone jest w Sieradowieckim Parku Krajobrazowym i jego Obszarze Chronionego Krajobrazu, który położony jest na terenie otuliny Sieradowickiego Parku Krajobrazowego, niewielki fragment terenów w południowo - zachodniej części gminy znajduje się w otulinie Świętokrzyskiego Parku Narodowego, kilka sołectw w północno - zachodniej części gminy leży w obszarze Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej.

Na terenie Sieradowickiego Parku Krajobrazowego zgodnie z rozporządzeniem Nr 73/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Sieradowickiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 156, poz. 1934 ze zm.) zabrania się:

- a) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2010 r. - Prawo ochrony środowiska,
- b) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarłisk i złożonej ikry z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej,
- c) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
- d) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
- e) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- f) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- g) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową.

Zgodnie z rozporządzeniem, o którym mowa powyżej do szczególnych celów ochrony Parku należą:

- a) zachowanie cennych biocenoz z chronionymi i rzadkimi gatunkami flory i fauny;
- b) zachowanie różnorodności geologicznej, w tym obszarów występowania rzeźby lessowej;
- c) racjonalne wykorzystanie zasobów złóż kopaliny;
- d) zachowanie naturalnych fragmentów ekosystemów wodnych (rozlewisk i starorzeczy);

- e) zachowanie populacji roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- f) zachowanie siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- g) zachowanie układów i obiektów zabytkowych, w tym pozostałości Staropolskiego Okręgu Przemysłowego, a także licznych miejsc pamięci narodowej;
- h) preferowanie zabudowy nawiązującej do regionalnej tradycji i otaczającego krajobrazu;
- i) zachowanie wartości historycznych, kulturowych i etnograficznych;
- j) zachowanie istniejących punktów i ciągów widokowych;
- k) ograniczenie negatywnego wpływu działalności gospodarczej na krajobraz.

Na terenie Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, położonego na terenie otuliny Sieradowickiego Parku Krajobrazowego, obowiązują zgodnie z rozporządzeniem Nr 81/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Św. Nr 156, poz. 1942 ze zm.) zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

W zakresie czynnej ochrony ekosystemów na terenie Sieradowickiego Obszaru Chronionego Krajobrazu obowiązują:

- 1) ochrona dużych kompleksów leśnych dla zachowania różnorodności biologicznej lasu,
- 2) zapewnienie bioróżnorodności ekosystemów, a w szczególności najcenniejszych zbiorowisk łąk,
- 3) zachowanie naturalnych stanowisk roślinności kserotermicznej,
- 4) zachowanie naturalnych fragmentów obszarów wodnych,
- 5) zachowanie tworów i składników przyrody nieożywionej.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej, który położony jest we wschodniej części Gminy Pawłów (sołectwa Godów i Kalków), obowiązują zgodnie z rozporządzeniem Nr 89/2005 Wojewody Świętokrzyskiego z dnia 14 lipca 2005 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Św. Nr 156, poz. 1950 ze zm.) zakazy:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 4) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

W zakresie czynnej ochrony ekosystemów na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej obowiązują:

- 1) zachowanie i ochrona zbiorników wód powierzchniowych naturalnych i sztucznych, utrzymanie meandrów na wybranych odcinkach cieków;
- 2) zachowanie śródpolnych i śródleśnych torfowisk, terenów podmokłych, oczek wodnych, polan wrzosowisk, muraw, niedopuszczenie do ich uproduktywienia lub też sukcesji;
- 3) utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- 4) zachowanie i ewentualne odtwarzanie lokalnych i regionalnych korytarzy ekologicznych;
- 5) ochrona stanowisk chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- 6) szczególna ochrona ekosystemów i krajobrazów wyjątkowo cennych, poprzez uznawanie ich za rezerваты przyrody, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i użytki ekologiczne;
- 7) zachowanie wyróżniających się tworów przyrody nieożywionej.

Część terenu gminy Pawłów obejmują obszary Natura 2000 - "Wzgórza Kunowskie" PLH260039, "Ostoja Sieradowicka" PLH260031 oraz "Łysogóry" PLH260002, w stosunku do których zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar NATURA 2000,
- b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar NATURA 2000, lub
- c) pogorszyć integralność obszaru NATURA 2000 lub jego powiązań z innymi obszarami.

Europejska sieć Ekologiczna NATURA 2000 jest systemem ochrony zagrożonych składników różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego wdrażanym od 1992 roku w sposób spójny pod względem metodycznym i organizacyjnym na terytorium wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Celem utworzenia sieci NATURA 2000 jest zachowanie zarówno zagrożonych wyginieciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy.

Wzgórza Kunowskie obszar ten położony jest w obrębie Wyżyny Kielecko – Sandomierskiej na granicy czterech mezoregionów: Płaskowyżu Suchedniowskiego, Gór Świętokrzyskich, Wyżyny Sandomierskiej oraz Podgórze Łżeckiego. Dominującymi elementami rzeźby są szerokie, łagodne garby i wierzchowiny, które przeważają na obszarze, oraz płaskodenne doliny rzeczne. Ostoja leży na obrzeżeniu mezozoicznego paleozoicznego trzonu Gór Świętokrzyskich, na zboczach dolin rzecznych występują piaskowce, wapienie triasowe i jurajskie, przykryte utworami czwartorzędowymi, gliną zwałową i piaskami bądź miejscami grubą pokrywą lessową. Grubsza pokrywa lessowa występuje w SE części obszaru. Występują tu liczne odsłonięcia skalne, a wśród nich nieczynne kamieniołomy dolomitu w Dołach Opackich i piaskowca w Dołach Biskupich a także kamieniołomy piaskowców triasowych i jurajskich oraz dolomitów dewońskich i wapiennych. Zbocza dolin rzecznych są często silnie rozczłonkowane wąwozami lessowymi i jarami oraz noszą ślady zjawisk krasowych. Na obszarze dwóch najatrakcyjniejszych wąwozów koło Kunowa zaprojektowano rezerваты przyrody „Bukowa Góra” i „Udziców”. Zbocza dolin często są bardzo wysokie i strome. Obszar leży w obrębie zlewni rzeki Kamiennej, lewobrzeżnego dopływu Wisły, wraz z dopływami. Największym dopływem Kamiennej jest Świślina z dopływem Pokrzywianki i Psarki oraz z szeregiem bezimiennych cieków. Naturalnych zbiorników wodnych jest niewiele. Tworzą się one głównie w dolinach rzecznych i nie posiadają dużej powierzchni. W miejscowości Wióry koło Dołów Biskupich utworzono rozległy zbiornik retencyjny. Największym kompleksem leśnym jest Las Krynecki z wieloma malowniczymi dolinkami rzeczными, a w swojej północno – zachodniej części zawiera naturalne odsłonięcia piaskowców dolno-triasowych występujących w formie monumentalnych bloków objętych ochroną rezerwatową.

OSTOJA „SIERADOWICKA” – Obszar obejmuje fragment Płaskowyżu Suchedniowskiego i fragment Pasma Sieradowickiego ze wzniesieniami: Kamień Michniowski (435 m n.p.m) i Góra Sieradowska (390 m n.p.m). Płaskowyż Suchedniowski stanowią regularne ciągi garbów denudacyjnych zbudowanych głównie z masywnych piaskowców dolnotriasowych, na których zalegają osady plejstoceńskie. Te wzniesienia o łagodnych stokach stanowią regularne ciągi pomiędzy którymi występują zabagnione dolinki. Obszar stanowi rozległy kompleks leśny, wchodzący w skład tzw.

Puszczy Świętokrzyskiej, porozdzielany strumieniami, stanowiącymi dopływy rzeki Kamiennej. W dolinach wielu z nich tworzą się podmokłe łąki i torfowiska. Teren od wschodu obejmuje rzekę Żarnówkę wraz z licznymi dopływami, przez centralną część obszaru płynie malowniczo wijąca się Lubianka, w południowo-wschodniej części płynie Szczebra, natomiast w południowej części obszaru, na zboczach Góry Sieradowskiej znajdują się źródła Świśliny. Ostoja położona jest w kompleksie promocyjnym "Puszcza Świętokrzyska" - w dużym stopniu naturalnych lasów szpilkowych (bory bagienne, bory jodłowe i świerkowe) i liściastych (grądy, kwaśne i żyzne buczyny, łągi) w tym o charakterze górskim. Jest to również obszar występowania znacznej liczby gatunków górskich, z których część osiąga swój kres północny. W obszarze stwierdzono 13 typów siedlisk przyrodniczych, głównie leśnych z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, przy czym najlepiej wykształcone żyzne buczyny, bory i lasy bagienne oraz wyżynny jodłowy bór mieszany. Ponadto dobrze zachowane są zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, które wykształciły się w dolinach rzecznych często towarzysząc im różnego typu torfowiska. Intensywna gospodarka leśna, w zakres której wchodzi zarówno cięcia rębne (usuwanie drzew zanim osiągną fazę starzenia się i obumierania) jak i tzw. cięcia sanitarne (usuwanie większości drzew obumierających i martwych), co prowadzi do poważnych zaburzeń naturalnej struktury ekologicznej drzewostanów i zaniku mikrobiotopów licznych gatunków saproksylobiontycznych bezkręgowców (w szczególności zanikających, umieszczanych na europejskich i krajowych listach gatunków zagrożonych wyginięciem); działalność tego typu ma także pośredni wpływ na ptaki i inne drobne kręgowce, ograniczając im potencjalne miejsca gniazdowania i zimowania, a także bazę żerową. Znaczącym zagrożeniem ze strony gospodarki leśnej jest także preferowanie w odnowieniach monokultur sosnowych bez względu na charakter podłoża. W odniesieniu do zbiorowisk półnaturalnych (murawy ciepłolubne, łąki) zmiana sposobu użytkowania - zaniechanie ekstensywnej gospodarki rolnej.

"ŁYSOGÓRY" - Obszar obejmuje najwyższą część Gór Świętokrzyskich - starych gór uformowanych przez wypiętrzanie kaledońskie, a potem przez orogenezę hercyńską. Osobliwością tego pasma jest obecność podszczytowych rumowisk piaskowców kwarcytowych z okresu kambryjskiego, nazywanych gołoborzami, nieporośniętych przez florę naczyniową. Obszar jest w ponad 95% porośnięty przez lasy, w większości są to lasy jodłowo-bukowe. Mniej liczne są bory sosnowe i mieszane, z udziałem dębu. W niższych położeniach spotyka się grądy, a w miejscach o właściwych warunkach wodnych, bory wilgotne i bagienne a także olsy. Lasy charakteryzują się znacznym stopniem naturalności, czy wręcz pierwotności, choć niektóre fragmenty drzewostanów mają dość znacznie zmieniony skład gatunkowy i zniekształconą strukturę, co jest efektem prowadzonej tu wcześniej gospodarki leśnej lub niewłaściwych sposobów ochrony (w takich przypadkach obserwuje się jednak spontaniczne procesy renaturalizacyjne). Na terenie ostoi znajdują się także małe enklawy łąk i pastwisk oraz siedlisk kserotermicznych a także liczne, w większości drobne, stałe i okresowe ciekły wodne.

W obszarze stwierdzono obecność 13 typów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Występują tu rzadkie zespoły roślinne, m.in. wyżynny jodłowy bór mieszany - *Abietetum polonicum*, czy bór mieszany jodłowo-świerkowy *Abieti-Piceetum* i dolnoreglowy świerkowy bór na torfie *Bazzanio-Piceetum*. Znajdują tu swoją ostoję bogate zbiorowiska mszaków i porostów na gołoborzach oraz występuje jedna z największych ostoi modrzewia polskiego *Larix polonica* - jednego z nielicznych taksonów drzew objętych w Polsce ścisłą ochroną. Flora roślin naczyniowych jest dość bogato reprezentowana i liczy ok. 700 gat., wśród których jest wiele zagrożonych w skali kraju, rzadkich, lub prawnie chronionych. Stwierdzono tu występowanie ok. 4000 gatunków bezkręgowców (rzeczywista ich liczba jest z pewnością znacznie większa), w tym wiele unikatowych i reliktowych - reliktywów późnoplejstocenijskich i wczesnoholoceńskich (np. chrząszcz *Orithales serraticornis*) oraz reliktywów siedliskowych lasów pierwotnych (np. chrząszcz *Ceruchus chrysolinus*, *Ampedus melanurus*, *Cucujus cinnaberinus*). Znane są także rzadkie gatunki kserotermiczne (np. pajak *Atypus muralis*). Łącznie w obszarze występuje 18 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG oraz 11 gatunków kręgowców i 10 gatunków bezkręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Spośród tych ostatnich dwa gatunki chrząszczy znane są z terenu ostoi na podstawie danych z lat 50.

XX wieku (*Rosalia alpina*, *Boros schneideri*), jednak ze względu na ich trudną wykrywalność i występowanie w obrębie ostoi odpowiadających im siedlisk (makro- i mikrobiotopów rozwoju), nie jest wykluczone ich aktualne tu występowanie.

Na terenie ostoi Łysogórskiej wykształciły się dobre populacje *Unio crassus* szczególnie cenne z uwagi na naturalny charakter. W Łysogórach ustalono występowanie 72 gatunków ślimaków lądowych co stanowi 72% gatunków lądowych występujących w Górach Świętokrzyskich. Do gatunków rzadkich należą *Vestia elata*, *Semilimax cotulai*, *Chondrula tridens*, *Ceciloides acicula* i *Helix lutescens*. A także gatunki wskaźnikowe *Vallonia eniensi* i *Cochlicopa nitens*. Szczególnie wymagają podkreślenia bogate zespoły ślimaków lądowych występujące na odsłonięciach dolomitów dewońskich w Skarpie Zapusty i w rezerwacie Wąwóz w Skałach. Z uwagi na występującą tendencję dotyczącą zmniejszenia liczebności występujących gatunków powierzchni węgłanowe wymienionych odsłonień mają znaczenie refugium malakofauny w Łysogórach. Szczególne znaczenie w ostoi Łysogóry mają stanowiska występowania *Unio crassus* w rzekach o naturalnym górskim charakterze.

Zmiany w stosunkach wodnych wywołane działalnością gospodarczą na terenach przyległych do ostoi (melioracje terenów rolniczych, odprowadzanie rowami wód opadowych, kopalnictwo kruszywa, budowa sztucznych zbiorników wodnych itp.). Wpływ działań gospodarczo - leśnych na terenach nie objętych ochroną rezerwatową (poza granicami Świętokrzyskiego Parku Narodowego) a także (pośrednio) w przylegających do lasów gospodarczych fragmentach lasów chronionych, związany przede wszystkim z usuwaniem z drzewostanu drzew obumierających i martwych (w tym złomów i wywrotów), pozyskiwaniem i składowaniem drewna w okresie aktywności saproksylobiontów ("drenaż" poszczególnych gatunków bezkręgowców, szczególnie rzadkich i zagrożonych) oraz stosowaniem pestycydów.

Obszar Sieradowickiego Parku Krajobrazowego obejmuje teren dużego kompleksu leśnego Puszczy Świętokrzyskiej, położonego pomiędzy Starachowicami i Suchedniowem. Wg materiałów Zespołu Świętokrzyskich i Nadnidziańskich Parków Krajobrazowych w Kielcach, w wyniku uściślenia przebiegu granic parku i jego otuliny powierzchnia Sieradowickiego Parku Krajobrazowego wynosi 12.106 ha, a jego otuliny 16.286 ha. Na terenie gminy Pawłów powierzchnia parku i jego otuliny przedstawia się następująco:

Ogólna pow. gminy ha	Powierzchnia gminy [ha] objęta terenami				
	Przed zmianą granic		Po zmianie granic		
13.739	Parku	Otuliny	Parku	Otuliny	Razem
	2.020	8.740	2.376	8.384	10.760

Z przedstawionych danych wynika, że ponad 30% terenu Sieradowickiego Parku Krajobrazowego jest położona na terenie gminy Pawłów.

Granica Sieradowickiego Parku Krajobrazowego przebiega na południe od drogi wojewódzkiej Starachowice - Nowa Słupia do przecięcia z granicą Lasów Państwowych i dalej na zachód granicą Lasów Państwowych (oddział 164, 165, 166, 167) do granicy administracyjnej sołectwa Radkowice oraz wzdłuż niej w kierunku południowym do przecięcia się z rzeką Świślina. Dalej rzeką do przecięcia się z granicą administracyjną gminy Bodzentyn i tą granicą w kierunku zachodnim do granicy Lasów Państwowych (w gm. Bodzentyn).

Otulina Sieradowickiego Parku Krajobrazowego, będąca Sieradowickim Obszarem Chronionego Krajobrazu w gminie Pawłów przebiega: granicą administracyjną miasta Starachowice do granicy sołectwa Rzepin I, północną i wschodnią sołectwa Dąbrowa, wschodnimi granicami sołectw: Bukówka, Zbrza i Pokrzywnica, wschodnią i południową granicą sołectwa Wieloborowce, południową granicą sołectwa Nieczulice, zachodnią granicą sołectwa Chybice, południowymi granicami sołectw: Wawrzeńczyce, Brzezcie, Świętomarz, południową i zachodnią granicą sołectwa Tarczek.

Na terenie sołectwa Szerzawy Otulina Sieradowickiego Parku Krajobrazowego stanowi również Sieradowicki Obszar Chronionego Krajobrazu.

Wg materiałów Dyrekcji Świętokrzyskiego Parku Narodowego w Bodzentynie 5 sołectw na terenie gminy Pawłów położonych jest w otulinie Świętokrzyskiego Parku Narodowego: Stary Bostów, Nowy Bostów, Grabków, Krajków, Łomno i Modrzewie (zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 1996 r. Dz. U. nr 4 poz. 29). W celu zabezpieczenia szkodliwego oddziaływania na walory przyrodnicze i krajobrazowe ŚPN wszelkie przedsięwzięcia inwestycyjne realizowane na terenie obszaru otuliny podlegają opiniowaniu przez ŚPN.

Na terenie otuliny Świętokrzyskiego Parku Narodowego należy wprowadzić następujące zakazy:

- 1) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt i ich miejsc rozrodu,
- 2) umieszczenia tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków nie związanych z ochroną przyrody, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa, oraz tablic informacyjnych wynikających z prowadzonych robót górniczych.

W celu ochrony walorów Świętokrzyskiego Parku Narodowego ustanawia się strefę ekotonową, obejmującą pas terenu o szerokości 100 m od granicy Parku, w obrębie której zakazuje się wyznaczania nowych terenów budowlanych, a także zakazuje się wprowadzania obiektów mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Dopuszcza się utrzymanie istniejącej zabudowy z możliwością jej modernizacji, wymiany i uzupełnienia o nowe obiektu w obrębie istniejących siedlisk. Na terenie otuliny Świętokrzyskiego Parku Narodowego należy zabudowę należy kształtować w nawiązaniu do lokalnych tradycji stosując wymogi architektoniczne określone w niniejszej zmianie Studium.

W zachodniej części terenu objętego zmianą Studium, na terenie sołectwa Szerzawy znajduje się teren o nazwie "Śniadka - Wąwóz Chmielowiec" proponowany do objęcia ochroną w postaci formy ochrony przyrody. Uznaje się za celowe objęcie ochroną tego obszaru z uwagi na walory przyrodnicze obszaru. Wybór formy ochrony przyrody na etapie jego ustanowienia poprzez właściwy organ.

Poza, tym na terenie gminy Pawłów występują następujące pomniki przyrody:

Lp	Nr. ewid. w rej. Woj. Kons. Przyrody	Rodzaj pomnika przyrody	Opis pomnika			Określenie położenia pomnika	Rok ustanowienia
			Obwód (cm)	Wysokość (m)	Wiek (lata)		
1	46	Lipa - 3 szt. Topola - 1 szt.	320 - 450		300 200	Tarczek - na terenie cmentarza kościelnego	1955
2	60	Lipa - 5 szt	310 - 340		300	Warszówek - na terenie prywatnej posesji	1958
3	61	Lipa - 4 szt.	250 - 360	21	300	Łomno - w parku	1958
4	62	Dąb - 4 szt. w grupie i 1 szt. osobno	220 - 375	18	200 - 300	Łomno - w parku	1958
5	63	Dąb - 7 szt.	250 - 370	18	300	Tarczek - w parku	1958
6	65	Lipa	400	20	300	Pokrzywnica - w parku	1958
7	104	Lipa	450	20	350	Tarczek, przy kościele	1986
8	107	Lipa	600	25	400	Bukówka - Zapniów	1986
9	370	Grupa drzew - trzy modrzewie	bd	bd	bd	Pokrzywnica - w parku	1996

		europeskie i czerty kasztanowce zwyczajne					
--	--	---	--	--	--	--	--

bd - brak danych.

W stosunku do pomników przyrody obowiązują następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcenia obiektu lub obszaru,
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej, lub rybackiej,
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowych gruntów rolnych,
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi,
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
10. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych,
11. umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,
2. realizacji inwestycji celu publicznego po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody,
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa,
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Użytek ekologiczny – "Zespół Parkowy w Pokrzywnicy" utworzony został Uchwałą Nr XXXI/309/06 Rady Gminy w Pawłowie z dnia 24 października 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 13, poz. 202), zgodnie z którą na terenie tym zabrania się:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;

9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
10. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych, utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;
11. umieszczania tablic reklamowych.

Ponadto na terenie gminy Pawłów, objętej zmianą Studium znajdują się następujące obiekty przyrody, które proponuje się objąć ochroną:

1. tereny stromych zboczy tzw. Wymysłowskich Dołów położony na zachód od wsi Szerzawy (Wąwóz Chmielowiec – Śniadka),
2. stanowisko dokumentacyjne geologiczno-krajobrazowe w Tarczku z uwagi na występujące odsłonięcia skał środkowego dewonu ze skamieniałościami fauny – głównie ramienionogów.
3. Użytki ekologiczne:
  - Obszar wilgotny łąk tzw. Długie Łąki i Porębne Łąki (tereny źródłiskowe „Wojtasowego Smugu”) w obrębie kompleksu lasów siekierczyńskich w zachodniej części gminy,
  - Obszar podmokłych gruntów w dolinie cieku wodnego o nazwie „Wojtasowski Smug” – teren bezleśny.
4. Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe:
  - Obszar na zachód od przysiółka Izwola obejmujący wzgórza w dolinie rzeki Psarki w ciągu tzw. Wymysłowskich Dołów na granicy z gminą Bodzentyn,
  - Obszar zboczy wąwozów i jarów wśród gruntów użytkowanych rolniczo między miejscowościami Bukówka i Kobiałki,
  - Obszar śródpolnych zboczy jarów między gruntami przysiółków Komorniki i Zapniów w sołectwie Bukówka,
  - Wschodnie zbocza doliny Pokrzywianki pomiędzy wsią Pokrzywnica i przysiółkiem Wymysłów.

W. w. obiekty należy szczegółowo skartować na etapie ustanowienia jako forma ochrony przyrody.

Miejsca ekspozycji dalekich i bliskich widoków krajobrazowych stanowią cenny element walorów naturalnych gminy Pawłów. Szerokie, łagodne garby i wierzchowiny, charakterystyczne dla płaskowyżu, które przeważają na terenie gminy stanowią przedpole dla panoram Gór Świętokrzyskich. Malownicze i różnorodne widokowo są także doliny rzek: Pokrzywianki, Świśliny, Psarki oraz szeregu bezimiennych cieków. Ich meandrujący i wyrazisty, ze względu na wąskie na ogół doliny, rysunek wzbogacają wąwozy, parowy i nieckowate doliny. W celu zachowania walorów naturalnego krajobrazu gminy, należy dążyć do zachowania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i łąkowych, zachować biologiczną obudowę cieków wodnych, chronić naturalne siedliska wąwozów i parowów. Również ścieżki polne i dróżki przebiegające przez istniejące wąwozy powinny zachować swój naturalny charakter.

Lasy gminy Pawłów to głównie lasy wodo i glebochronne. Cały zwarty kompleks leśny położony w północnej części gminy został objęty rygorami Sieradowickiego Parku Krajobrazowego oraz częściowo obszarem Natura 2000 "Ostoja Sieradowicka". Dotyczy to zwłaszcza w odniesieniu do lasów Skarbu Państwa, a te w gminie Pawłów zajmują 87% ogólnej powierzchni leśnej gminy:

- dostosowania planów urządzania lasów do wytycznych zawartych w zarządzeniu nr 11 DGLP z dnia 14 lutego 1995 r. w sprawie doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych,
- preferowania i respektowania funkcji ochronnych lasów (funkcja wodochronna dla terenów źródłiskowych, lasy ochronne dla Starachowic).
- wykorzystania ustaleń waloryzacji przyrodniczej,
- uwzględnienia ustaleń zawartych w "Wojewódzkim programie zwiększenia lesistości lasów do roku 2020".

Zalesienia są wskazane na glebach o najniższej bonitacji, na terenach o dużych spadkach zagrożonych silną erozją glebową, wzdłuż cieków wodnych. Silne spadki terenu we wsiach północnych i wschodnich gminy są przyczyną erozji wodnej gleb. Problem ten dotyczy około 22% gruntów ornych w tym również najcenniejszych rolniczo. Dolesienia proponuje się głównie w północnej części gminy, w pasie ochronnym wokół zbiornika "Wióry" oraz na gruntach narażonych erozją wodną i terenach o spadkach przekraczających 15 %.

W południowo zachodniej części gminy znajdują się obszary podlegające najwyższej ochronie wód podziemnych (ONO). GZWP "Bodzentyn" nr 419 posiada zasoby dyspozycyjne 364m³/h. Ochrona wód podziemnych tego zbiornika na terenie gminy Pawłów, wiąże się z zakazem lokalizowania przedsięwzięć, mogących stworzyć zagrożenie dla czystości wód podziemnych. Ponadto należy eliminować lub ograniczać działania mogące zaburzyć stosunki wodne oraz na bieżąco respektować przepisy dotyczące ustanowienia stref ochronnych źródeł i ujęć wody. GZWP usytuowany w obrębie paleozoicznych wapieni i dolomitów dewonu środkowego i górnego. Według opracowanej dokumentacji hydrogeologicznej zbiornika, zatwierdzonej decyzją MOŚ.ZNiL nr KDH 1/013/6075/97 z dnia 6 października 1997 r., jego zasoby dyspozycyjne przyjęto na 364 m³/h (873637m³/dobę), a moduł zasobowy wynosi 4,08 m³/h na 1 km². Ogólne zasoby tego zbiornika w obrębie gminy wynoszą 4,5 m³/h tj. 108 m³/dobę. Zbiornik ten ma charakter otwarty z uwagi na słabą izolację skał nadkładu od wpływów z powierzchni terenu. Z tych względów zarówno całe obszary zbiorników jak i przyległe tereny zasilające retencję gruntową zostały zaszeregowane do obszarów wymagających najwyższej ochrony (ONO).

Zgodnie z wymienioną powyżej decyzją MOŚ.ZNiL dotyczącą Głównego Zbiornika Wód Podziemnych, w celu niedopuszczenia do pogorszenia dobrej jakości wód podziemnych i poprawy jakości wód powierzchniowych, na ich obszarach oraz w strefach najwyższej ochrony (ONO) wprowadza się następujące zakazy i nakazy:

a) zakazuje się:

- lokalizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska, a wśród nich:
  - wysypisk i wylewisk,
  - składowisk materiałów niebezpiecznych,
  - dużych baz paliw płynnych i obiektów ich przeładunku,
  - dużych ferm hodowlanych,
  - dużych zakładów przemysłowych;
- wprowadzania ścieków nieoczyszczonych do rzek i cieków zasilających;
- wydobywania kopalin na dużą skalę w obrębie zbiorników z prowadzonym odwodnieniem górotworu;
- przeprowadzania rurociągów substancji chemicznych;
- budowy autostrad i dróg ekspresowych;

b) nakazuje się:

- stosować nawozy i środki ochrony roślin najwyższej jakości o właściwym okresie rozpadu jego składników;
- ustanowić strefy ochronne dla ujęć;
- wykonać oceny oddziaływania na środowisko dla obiektów uciążliwych dla środowiska,
- wykonać inwestycje proekologiczne na terenie Kopalni i Zakładu Wzbogacania Kwarcytu "Bukowa Góra" (stacja paliw, lokomotywnia, oczyszczalnia ścieków);
- ustawić we wsiach kontenery na odpadki, których nie można wykorzystać w gospodarstwie i zorganizować ich odbiór;
- stosować utylizację ścieków z gospodarstw domowych;
- budować tylko szamba szczelne (bez perforacji).

Ochrona wód otwartych powinna polegać przede wszystkim na zabezpieczeniu przed zagrożeniami wynikającymi z nieuregulowanej na terenie gminy Pawłów sytuacji w zakresie

odprowadzania ścieków. Zakres podjętych inwestycji inżynierskich w tej dziedzinie oraz prac projektowych został omówiony w rozdziale dotyczącym infrastruktury technicznej.

Dla ujęć wód podziemnych w Szerzawach i Ambrożowie ustanowione zostały strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej. Zasady ochrony w obrębie tych stref zostały opisane w dalszych rozdziałach zmiany Studium.

Zakłada się systematyczną poprawę stanu czystości wód powierzchniowych, obecnie nieodpowiadających żadnej z klas czystości poprzez budowę lokalnych sieci kanalizacyjnych z systemem istniejących mechaniczno - biologicznych i projektowanych membranowych oczyszczalni ścieków, a także przez realizację biologicznej obudowy ścieków wodnych pasem trwałych użytków zielonych wraz z zadrzewieniami przewodnymi.

W realizacji przedsięwzięć z zakresu gospodarki wodnej na terenie gminy Pawłów należy przyjąć następujące zasady:

- dążyć do zwiększenia retencji wód powierzchniowych oraz na terenach źródliskowych, poprzez rekonstrukcję oraz budowę małych zbiorników wodnych, stawów hodowlanych, małych spiętrzeń, progów wodnych itd.
- w przypadku niezbędnych regulacji odcinków brzegowych rzek (zabezpieczenie przeciwpowodziowe) należy zadbać o nienaruszenie lokalnych ekosystemów. Dotyczy to zbyt inżynierskich realizacji, skracanie meandrów dolin, przekopów i prac melioracyjnych.
- sprecyzować metody prowadzenia prac melioracyjnych, z eliminacją działań wyłącznie odwadniających oraz wprowadzić zakaz osuszania małych zbiorników wodnych.

Na terenie gminy Pawłów występuje jeden sztuczny zbiornik wodny "Wióry" zlokalizowany na rzece Świślina. Zbiornik ten posiada funkcję przeciwpowodziową oraz funkcję rekreacyjną.

Ochrona terenów rolnych w gminie dotyczy kompleksów wysokiej przydatności rolniczej, w tym zwłaszcza kompleksu pszenno dobrego. Najcenniejsze rolniczo grunty kompleksów pszennych, występują we wszystkich wsiach (poza Rzepinem Drugim i Dabrową) i zajmują 77,9% gruntów ornych.

W zakresie ochrony powietrza atmosferycznego działania sprowadzają się do tworzenia warunków przechodzenia z ogrzewania węglowego (likwidowanie niskiej emisji) do ogrzewania w oparciu o gaz ziemny. Planuje się objąć siecią gazową całą gminę (Studium, Infrastruktura techniczna).

Konieczność ochrony przed hałasem dotyczy głównie dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Proponuje się zabezpieczanie naturalne w formie biologicznej ochrony szlaków komunikacyjnych.

Gmina Pawłów jest uboga w udokumentowane złoża surowców mineralnych. Jedynym udokumentowanym złożem surowców mineralnych występującym na tym terenie jest fragment złoża piaskowców kwarcytowych "Doły Biskupie-Godów", które udokumentowane w kategorii C1+C2. Złoże to położone jest w północno-wschodniej części gminy na pograniczu z gminą Kunów. Podjęcie eksploatacji tego złoża nie jest celowe ze względów ekonomicznych - bardzo trudne warunki terenowe, niewielkie zasoby, średnia jakość złoża, ochronę krajobrazu i zbiornika wodnego "Wióry".

Ponadto na terenie gminy występują dwa obszary złożowe o określonych zasobach szacunkowych:

- 1) złożo piaskowców kwarcytowych "Modrzewie" położone w miejscowości Modrzewie o zasobach szacunkowych 5600 tys. ton,
- 2) złożo dolomitów "Sitki-Sierżawy" położone w miejscowości Szerzawy o zasobach szacunkowych wynoszących 5000 tys. ton.

2. OCHRONA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Teren gminy Pawłów zaliczony jest w klasyfikacji wojewódzkiej do obszarów o niskim nasyceniu zabytkami nieruchomymi. Cechą charakterystyczną zabytków nieruchomych gminy jest wyraźna dominacja drewnianej zabudowy mieszkalnej, głównie z okresu międzywojennego oraz zabytków techniki - most na rzece Pokrzywianka w miejscowości Wieloborowice.

Główne kierunki polityki przestrzennej w zakresie dziedzictwa kulturowego, powinny zmierzać do utworzenia spójnego systemu ochrony zespołów i zespołów historycznych oraz poszczególnych obiektów mogących stanowić jedną z podstaw aktywizacji gospodarczej gminy Pawłów.

Istniejące w obszarze gminy obiekty zabytkowe podlegają ochronie indywidualnej, wynikającej z wpisu do rejestru zabytków, który prowadzony jest przez Urząd Ochrony Zabytków w Kielcach. Zgodnie z ewidencją prowadzoną przez ten urząd na terenie gminy Pawłów występują następujące obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków:

BRZEZIE

- pozostałości parku, wpisany do rejestru zabytków Nr 807 z dnia 04.12.1957 r.

CHYBICE

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO, wpisany do rejestru zabytków Nr 808/1-3 z dnia 10. 11. 1947 r.

- 1) Kościół parafialny pw. Św. Małgorzaty
  - 2) Cmentarz kościelny w granicach ogrodzenia
  - 3) Murowane ogrodzenie wraz z bramami i schodami - wpisany do rejestru zabytków z dnia 02. 05. 2011 r.
- cmentarz parafialny rzymsko – katolicki
  - KAPLICZKA ŚW. JANA NEPOMUCENA, drewniany, XIX w., remontowany

ZESPÓŁ DWORSKI:

- dwór, murowany, 1938 – 1939 r. (nie ukończony, cz. wykorzystane elementy drewniane ze starego dworu)
- pozostałości parku, wpisany do rejestru zabytków Nr 809 z dnia 29. 12. 1997 r.

GRABKÓW

KAPLICZKA, murowana, pocz. XX w. (przy drodze do Tarczka, przy domu Nr 28)

ŁOMNO

ZESPÓŁ DWORSKI wpisany do rejestru zabytków Nr 810 z dnia 09. 12. 1957 r.:

- dwór, murowany, ok. 1914 r.
- obora murowana,
- spichlerz, murowany, ok. 1914
- park, wpis do rejestru zabytków Nr 810 z 15. 12. 2010 r.
- SZKOŁA, drewniana, l. 20 lub 30 XX w.

PAWŁÓW

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO PW. ŚW. JANA CHRZCICIELA:

- kościół murowany, 1867 – 1871 r., bud. Lucjan Mierzejewski
- dzwonnica, murowana, 1883 r.,
- cmentarz przykościelny
- stary cmentarz parafialny, wpis do rejestru zabytków Nr 811 z 15. 12. 2010 r.
- cmentarz parafialny nowy
- KAPLICZKA ŚW. JANA NEPOMUCENA, murowana, 1905 r. (przy gospodarstwie nr 55)
- KAPLICZKA, murowana, 1 ćw. XX w., przy drodze do Kałkowa (Biedów)

POKRZYWNICA

POZOSTAŁOŚCI ZESPOŁU DWORSKIEGO:

- spichlerz, murowany, 1866 r.
- park, wpis do rejestru zabytków Nr 812 z dnia 15. 12. 2010 r.

RADKOWICE

- kościół parafialny (pw. MB Częstochowskiej, drewniany przeniesiony z Miedzierzy), wpis do rejestru zabytków Nr 813 z 25. 09. 1947 r.
- cmentarz parafialny

RADKOWICE – KOLONIA

ZESPÓŁ DWORSKI:

- dwór, drewniany, 2 połowa XIX w., przybudówka XX w.
- budynek gospodarczy (dawniej: stodoła), drewniany, poł. XIX w., przebudowany
- park, wpis do rejestru zabytków Nr 814 z dnia 04. 12. 1957 r.

zespół budynków ceglano – drewnianych szkoły podstawowej, wpis do rejestru zabytków Nr 815 z dnia 03. 04. 1991r.

RADKOWICE – STARA WIEŚ

KAPLICZKA ŚW. JANA NEPOMUCENA, drewniana, 1860 r.

RZEPIN – DÓŁ

KAPLICZKA, murowana, pocz. XX w.

RZEPIN – KOLONIA

KAPLICZKA, murowana, XIX w.

ŚWIĘTOMARZ

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO, wpis do rejestru zabytków Nr 816/1-1 z dnia 17. 06. 1391 r.

- 1) Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP
- 2) Drewniana dzwonnica

ponadto:

- cmentarz przykościelny
- ogrodzenie z bramką, murowany, XIX w.
- plebania, murowana, 2 poł. XIX w.
- cmentarz parafialny, wpis do rejestru zabytków Nr 817 z dnia 24. 05. 1993 r.

TARCZEK

ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO:

- kościół parafialny pw. św. Idziego Opata, wpis do rejestru zabytków Nr 818 z dnia 17. 06. 1931r.
- dzwonnica, drewniana, pocz. XIX w. (?), remontowana, l. 60 XX w.
- cmentarz przykościelny
- cmentarz parafialny, wpis do rejestru zabytków Nr 819 z dnia 08. 02. 1993 r.
- pozostałość parku podworskiego, wpis do rejestru zabytków Nr 820 z 09. 12. 1957 r.
- MŁYN WODNY, drewniany, 1931 r., przebudowany

WARSZÓWEK

ZESPÓŁ DWORSKI:

- dwór, murowany, poł. XIX w.
- park podworski, wpis do rejestru zabytków Nr 821 z dnia 09. 12. 1957 r.

WIELOBOROWICE

MOST kamienny na rzece Pokrzywiance, 1925 r.

Obiekty te stanowiące dobra kultury objęte są ustawową ochroną prawną polegającą na zabezpieczeniu przed niszczeniem, uszkodzeniem, dewastacją, na zapewnieniu im trwałego zachowania niezbędnej konserwacji, rewaloryzacji lub obudowy.

Lista obiektów znajdujących się pod opieką Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (obiekty wpisane do rejestru i ewidencji zabytków) winna być uzupełniona o obiekty posiadające cechy zabytków w gminnej ewidencji zabytków. Dotyczy to głównie obiektów świadczących o historii gminy Pawłów, tworzący charakterystyczny krajobraz polskiej osady wiejskiej w rejonie wyżynnym, jak również wszelkich innych obiektów składających się na krajobraz kulturowy. Kapliczki przydrożne, krzyże, figurki, drogowskazy niezależne od tego czy mają rodowód historyczny, czy są współczesnym symbolem wiary lub informacji uzupełniają obraz przestrzenny miejscowości w gminie.

Akceptacja takiego spojrzenia przez lokalną społeczność z czasem doprowadzi do kreowania obrazu wsi poprzez pryzmat obiektów historycznych lub tylko charakterystycznych dla "małej ojczyzny".

Na terenie całej gminy Pawłów znajdują się liczne stanowiska archeologiczne. Największe ich zagęszczenie zostało stwierdzone w sołectwach południowych, gdzie Świętokrzyski Konserwator Zabytków wyznaczył strefy ochrony biernej na podstawie szczegółowych badań AZP (Archeologiczne Zdjęcie Polski), które zostały uwzględnione na załączniku graficznym.

W stosunku do stanowisk archeologicznych wprowadza się następujące zasady i wymagania ochrony:

- 1) wszelka działalność inwestycyjna wymaga uzgodnień z właściwym organem ds. ochrony zabytków,
- 2) obowiązuje nakaz objęcia wszelkich robót ziemnych oraz zamian zagospodarowania terenu w obrębie stanowisk archeologicznych pod nadzorem archeologicznym lub wyprzedzającymi inwestycje badaniami ratowniczymi prowadzonymi na koszt inwestora.

Rolę szczególną w życiu gminy pełni Sanktuarium Maryjne w Kałkowie - Godowie. Ten obiekt kultowo-pielgrzymkowy o randze ponadlokalnej, powiązany z innymi ośrodkami kultu Maryjnego jest miejscem znaczącym, wzbogacającym dziedzictwo historyczne Pawłowa o współczesne rozumienie potrzeb duchowych społeczeństwa. Jako takie wymaga odpowiedniej oprawy przestrzennej i odpowiednich funkcji towarzyszących. Istnienie tego zespołu sakralnego narzuca lokalizację szeregu funkcji kulturalnych - uzupełniających (np. biblioteki, sali koncertowej, centrum medytacji), które przestrzennie powinny stworzyć nowe założenie urbanistyczne, wtopione w krajobraz.

Na terenie gminy nie występują obiekty stanowiące dobra kultury współczesnej. Ważnym aspektem z punktu widzenia tożsamości kulturowej Staropolskiego Okręgu Przemysłowego winno być utworzenie we współdziałaniu gmin sąsiednich Parku Kulturowego Doliny Kamiennej, który wzmocni potencjał turystyczny gminy Pawłów i gmin ościennych.

3. BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE, USŁUGOWE, PRODUKCYJNE

Kierunki polityki przestrzennej w zakresie budownictwa mieszkaniowego i usługowego wyznaczone są potrzebami rozpoznanymi przez analizę i ocenę stanu istniejącego, tendencje rozwoju gospodarczego oraz prognozę demograficzną. Potrzeby w zakresie programu oraz podstawowe standardy zostały przedstawione w rozdziale "Założenie programowe".

Gmina posiada pewną rezerwę terenów budowlanych, wystarczającą dla "rozwoju ustabilizowanego". Natomiast w wariantcie "rozwoju przyspieszonego" konieczne będzie wykorzystanie nowych terenów na cele budowlane. Sugeruje się powiększenie terenów pod budownictwo głównie w miejscowości gminnej Pawłów oraz w rejonie Kałkowa-Godowa.

Zaleca się oszczędne gospodarowanie przestrzenią i lokalizowanie nowych obiektów w układzie liniowym wzdłuż dróg w nawiązaniu do istniejących układów historycznych.

W zakresie lokalizacji mieszkalnictwa i usług należy dążyć ponadto do zapewnienia odpowiednich standardów nie tylko pod względem walorów estetycznych zabudowy i zagospodarowania terenu, ale również stanu technicznego budynków oraz ich wyposażenia w pełny zakres infrastruktury technicznej. Tereny lokalizacji tych funkcji powinny mieć zapewnioną prawidłową

obsługę transportową i dogodną dostępność do usług publicznych. Powinno się przy tym zadbać o jakość środowiska, oraz atrakcyjność przestrzeni publicznej (oświetlenie, chodniki, kompozycje zieleni dekoracyjnej, mała architektura itp.). W obrębie terenów zabudowy mieszkaniowej RMN dopuszcza się lokalizację obiektów rekreacji indywidualnej.

Ważne jest również oszczędne wykorzystanie istniejących zasobów i terenów, a także ograniczenie istniejących i potencjalnych konfliktów mających swoje źródło w różnych sposobach użytkowania terenów.

W celu eliminacji konfliktów przestrzennych oraz poprawy możliwości wyposażenia terenów w urządzenia infrastruktury technicznej i społecznej proponuje się następujące kierunki kształtowania zabudowy:

- rozbudowa ośrodka administracyjno – usługowego gminy w Pawłowie koncentrującego obiekty użyteczności publicznej, usługi o znaczeniu ogólnie gminnym, w tym sprzyjające nawiązywaniu kontaktów społecznych, infrastrukturę obsługującą i mieszkalnictwo, zdecydowane podniesienie atrakcyjności przestrzeni publicznej m.in. poprzez odpowiednie kształtowanie nawierzchni dróg i placów, oświetlenie, wprowadzenie małej architektury jak m.in. ławki, latarnie, kosze na śmieci, szyldy, przystanki;
- wyznaczenie niekolizyjnych granic powiększenia terenów istniejącej zabudowy mieszkaniowej, zagrodowej, w ramach których możliwa będzie rewitalizacja zabudowy, uzupełnienie jej w obrębie istniejących siedlisk, a także wprowadzanie nowych obiektów i ich zespołów co będzie miało miejsce na terenach wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem ustalonych w studium granic dopuszczalnego rozwoju osadnictwa. Dopuszcza się tu również lokalizację usług i nieuciążliwej przedsiębiorczości dostosowanej do miejscowych potrzeb i uwarunkowań.
- wyznaczenie obszarów, istniejącej i potencjalnej lokalizacji zabudowy: letniskowej, usług turystyczno – wypoczynkowych i sportowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, ewentualnie obszarów, na których może dojść do adaptacji istniejących siedlisk na cele letniskowe i agroturystyki;
- utrzymanie istniejących obiektów usługowych użyteczności publicznej (usługi oświaty, zdrowia, kultury itp.) z możliwością ich przebudowy i rozbudowy oraz zmiany sposobu użytkowania na cele publiczne;
- ochrona przed zabudową obszarów (wyznaczonych w części graficznej i opisanych w tekście studium): o szczególnych walorach przyrodniczo – krajobrazowych (m.in. terenów powiązań ekologicznych), węzłów, korytarzy i ciągów ekologicznych, gruntów rolnych o klasach bonitacji II – III, udokumentowanych złóż surowców mineralnych, zakaz lokalizacji zabudowy na terenach zagrożonych powodzią;

Poza tym przewiduje się:

- przywracanie wysokiej wartości walorów architektoniczno-estetycznych wiejskim zespołom zabudowy zagrodowej i mieszkalnej (nawiązywanie do stylu i cech budownictwa regionalnego według ww. wytycznych) oraz podnoszenie standardów funkcjonalnych i technicznych, podczas przeprowadzanych remontów i przebudowy;
- wspieranie najlepszych przykładów adaptacji istniejących obiektów miejscowej zabudowy dla utrzymania charakterystycznych elementów układu ruralistycznego poszczególnych wsi;
- szczegółowe określenie w planach zagospodarowania przestrzennego zasad architektoniczno-budowlanych mających na celu poprawę estetyki zabudowy oraz uwzględnienie i utrwalenie tradycji budowlanych;
- zachowanie „reliktyw” tradycyjnej zabudowy wiejskiej, ważnego elementu tożsamości kulturowej gminy oraz respektowanie wymogów ochronnych w stosunku do obiektów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków;

- wprowadzanie w nowych siedliskach i uzupełnienie w już istniejących zadrzewień i zakrzewień przydomowych, a przy obiektach produkcyjno-usługowych i hodowlanych proponuje się wprowadzenie zieleni izolacyjnej;
- wykup i gromadzenie zasobów gruntów komunalnych sprzyjających odpowiedniemu kształtowaniu polityki przestrzennej.
- respektowanie wymagań ochrony ppoż i bezpieczeństwa publicznego.
- **na terenie gminy nie przewiduje się obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².**

Istniejąca zabudowa skupiona, o charakterze przysiółków, powinna zachować swój dotychczasowy charakter z możliwością wprowadzenia uzupełnień. Ten typ zabudowy miejscowości ze względu na układ urbanistyczny i malownicze położenie ma szczególne preferencje do rozwoju agroturystyki.

Na terenie gminy Pawłów nie obserwuje się nadmiernego rozproszenia zabudowy, co jest zjawiskiem korzystnym. Istniejąca zabudowa rozproszona powinna być adaptowana na bezkolizyjnych terenach użytkowanych rolniczo. Dopuszcza się możliwość zmiany funkcji obiektów np. na usługowe.

Nowe gospodarstwa specjalistyczne mogą być lokalizowane samotniczo z zastrzeżeniem respektowania wymagań obowiązujących ustaw.

Przewidziane w planie tereny zabudowy letniskowej sugeruje się przekwalifikować na tereny zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej. Jest możliwość zachowania tej rezerwy dla zabudowy wypoczynkowej, całorocznej, "drugie domy" dla mieszkańców Starachowic lub Ostrowca Świętokrzyskiego lub innych dużych ośrodków miejskich. Zabudowa o charakterze wypoczynkowym powinna nawiązywać w formie budynku do cech miejscowej architektury oraz odznaczać się uporządkowaną i estetycznie zagospodarowaną działką. Należy wykluczyć lokalizację obiektów tymczasowych o prowizorycznym charakterze, nie wyposażonych w pełną infrastrukturę sanitarną. Dla funkcji letniskowo-wypoczynkowych preferuje się adaptację opuszczonych zagród z zachowaniem istniejących powierzchni działek.

Tereny zabudowy mieszkaniowej, a zwłaszcza rejonu zieleni przydomowej oprócz przeznaczenia pod uprawy sadowniczo-ogrodnicze, mogą być uzupełnione o funkcje usługowe. Dotyczy to realizacji obiektów nieuciążliwych lub o ograniczonej uciążliwości związanej z produkcją roślinną i zwierzęcą, oraz towarzyszących zabudowie mieszkaniowej obiektów o funkcji komercyjnej lub produkcyjnych. Funkcje usługowe (zwłaszcza komercyjne) zgrupowane obecnie głównie w miejscowości gminnej, powinny być rozmieszczone bardziej równomiernie w pozostałych sołectwach. Dotyczy to głównie usług handlowych, gastronomicznych z branży rzemieślniczej i drobnego przemysłu. Sugerowane rejonu koncentracji usług zaznaczono na rysunku.

Uwzględniając zasady gospodarki rynkowej sugeruje się większe nasycenie usługami sołectw południowych i zachodnich gminy z możliwością lokalizacji usług wolnostojących lub wbudowanych w obiekty mieszkalne, jak również wykorzystanie na cele usługowe opuszczonych zagród. Należy zachować wymogi wynikające z konieczności zachowania lub wprowadzenia w otoczenie obiektu zieleni wysokiej lub średniej ozdobnej lub użytkowej.

Wprowadza się następujące zasady lokalizacji zabudowy mieszkaniowej (jednorodzinnej i zagrodowej):

- 1) ograniczenie nowo budowanych budynków mieszkalnych, usługowych i rekreacji indywidualnej do 2 kondygnacji nadziemnych,
- 2) całkowita wysokość nowo budowanych budynków mieszkalnych, usługowych do kalenicy dachu nie może być większa niż 12 m ponad średni poziom terenu,
- 3) wysokość podpiwniczeń nie może być wyższa niż 1,3 m ponad poziom terenu,
- 4) wysokość budynków gospodarczych, garaży dla samochodów osobowych i dostawczych oraz budynków inwentarskich – nie więcej niż 8 m do kalenicy dachu ponad średni poziom terenu wokół budynku,

- 5) geometria dachów głównej bryły budynków nowo budowanych oraz nadbudowywanych, przebudowywanych i odbudowywanych – dachy dwuspadowe, czterospadowe lub wielospadowe, symetryczne o kącie nachylenia połaci dachowych 30° do 50° z możliwością wprowadzenia naczółków i przyczółków. Dachy płaskie można stosować jedynie w przypadku realizacji tarasu nad częścią budynku. Dopuszcza się inne zwiężczenia budynków jeżeli wynika to z indywidualnych cech budynków,
- 6) dopuszcza się budowę dachów jednospadowych o nachyleniu połaci dachowych na budynkach gospodarczych i garażach oraz budynkach inwentarskich, jedynie w przypadku lokalizacji takiego budynku bezpośrednio przy granicy działki lub w odległości 1,5 metra od granicy działki,
- 7) geometria dachów budynków rozbudowywanych winna nawiązywać do geometrii dachu budynku rozbudowywanego,
- 8) przy użytkowym poddaszu doświetlenie jego pomieszczeń lukarnami,
- 9) zaleca się stosowanie poszerzonych okapów /do 100 cm/,
- 10) wskaźnik powierzchni zabudowy nie może przekraczać 40% powierzchni działki,
- 11) powierzchnia biologicznie czynna nie może być mniejsza niż 50% powierzchni działki.
- 12) w przypadku dokonywania nowych podziałów geodezyjnych obowiązuje wielkość nowo wydzielonych działek min. 1500 m² dla działki przeznaczonej pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną a dla zabudowy zagrodowej min. 3500 m². Dopuszcza się inny podział, jeżeli służy on powiększeniu działki sąsiedniej lub regulacji prawa własności, wydzielaniu działek pod drogi wewnętrzne lub urządzenia infrastruktury technicznej oraz podziału służącego wydzieleniu zabudowanej części działki

Zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów dla terenów usług:

- 1) dopuszcza się realizację przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w myśl przepisów o ochronie środowiska,
- 2) wskaźnik powierzchni zabudowy nie może przekraczać 40% powierzchni działki,
- 3) wielkość powierzchni biologicznie czynnej min. 50% powierzchni działki,
- 4) forma architektoniczna głównej bryły budynków usługowych powinna spełniać następujące wymagania:
  - a) ograniczenie wysokości budynków innych niż gospodarcze i garaże do 2 kondygnacji nadziemnych,
  - b) całkowita wysokość budynków usługowych nie może być większa niż 13 m ponad poziom terenu przed wejściem do budynku,
  - c) wysokość budynków gospodarczych i garaży nie może być większa niż 8 m ponad poziom terenu przed wejściem do budynku,
  - d) geometria dachów głównej bryły budynku - dachy budynków należy wznosić jako dwuspadowe, czterospadowe lub wielospadowe, symetryczne, o kącie nachylenia połaci dachowych 30° do 45° z możliwością wprowadzenia naczółków.
  - e) przy użytkowym poddaszu doświetlenie jego pomieszczeń lukarnami nie może zajmować więcej niż połowę długości połaci dachowej, a zadaszenie nad lukarnami winno być dwuspadowe lub krzywoliniowe. Dopuszcza się doświetlenie budynków oknami połaciowymi,
  - f) zaleca się stosowanie w budynkach poszerzonych okapów /50-70 cm/,

Widzi się potrzebę realizacji nowych usług na terenie miejscowości Pawłów i Kałków-Godów. Dotyczą one zwłaszcza usług ponadpodstawowych z zakresu kultury, sportu, turystyki, ochrony zdrowia, czy usług. Wydaje się celowe racjonalne grupowanie usług, ułatwiające wspólne uzbrojenie terenu i zagospodarowanie towarzyszące z zielenią dekoracyjną i małą architekturą. Tereny sugerowane do lokalizacji w/w. usług powinny zostać objęte Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego, ze względu na konieczność całościowego spojrzenia na ukształtowanie przestrzeni nowego założenia urbanistycznego. Winno ono spełniać warunek harmonijnego powiązania z

otoczeniem przy założeniu, że będzie zespołem kreatywnym. W pracach projektowych preferuje się opracowania indywidualne, które powinny być poddane konsultacji odpowiednich służb architektoniczno-budowlanych i społeczności lokalnej.

Dla terenów produkcyjnych, składów i magazynów ustala się następujące zasady kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) powierzchnia zabudowy - max. 70%,
- 2) powierzchnia biologicznie czynna powinna stanowić min. 20%,
- 3) forma architektoniczna budynków powinna spełniać następujące wymagania:
  - a) ograniczenie wysokości budynków do 2 kondygnacji nadziemnych,
  - b) wysokość budynków nie może być większa niż 12 m,
  - c) geometria dachów – dachy płaskie, dwuspadowe lub czterospadowe o kącie nachylenia połaci dachowych do 40⁰,
  - d) przy użytkowym poddaszu doświetlenie jego pomieszczeń lukarnami nie może zajmować więcej niż połowę długości połaci dachowej a zadaszenie nad lukarnami winno być dwuspadowe. Dopuszcza się doświetlenie budynków oknami połaciowymi,
  - e) wyklucza się stosowanie form i detali deformujących architekturę np. schodkowe zakończenie ścian, osadzanie lusterek w elewacji,
  - f) ustala się obowiązek zorganizowania miejsc parkingowych w ilości min. 5 dla samochodów osobowych i min. 3 dla samochodów dostawczych i ciężarowych,

Na terenie gminy wskazuje się przestrzenie publiczne - zgodnie z rysunkiem zmiany Studium w miejscowości gminnej Pawłów oraz w miejscowości Chybice, w obrębie których nakazuje się humanizację przestrzeni publicznych obejmującą w szczególności takie działania jak:

- 1) czytelną segregację ruchu pieszego i kołowego,
- 2) wzbogacanie kompozycji przestrzennej: elementami małej architektury, zieleni, akcentami plastycznymi, oświetleniami ulicznym, ekspozycje poprzez luminacje świetlne ważniejszych obiektów, itp.

Na obszarach zalewowych wprowadza się zakaz lokalizacji nowych obiektów budowlanych oraz rozbudowy istniejących obiektów budowlanych.

4. ROLNICTWO, HODOWLA I LEŚNICTWO

Jednym z głównych kierunków aktywizacji gminy Pawłów jest rozwój funkcji rolniczej i przetwórstwo rolno-spożywcze.

Wykorzystanie warunków przyrodniczych oraz aktualnej sytuacji ekonomicznej dla rozwoju i specjalizacji produkcji rolniczej oraz powiązanie tej produkcji z usługami, przetwórstwem rolno-spożywczym w sposób wynikający z mechanizmów gospodarki wolnorynkowej stanowi główną zasadę gospodarki przestrzennej w rolnictwie.

W aspekcie regionalnej polityki przestrzennej i lokalnych uwarunkowań gminy Pawłów, należy zakładać intensyfikację rozwoju rolnictwa i restrukturyzację gospodarki żywnościowej. Efektywność gospodarowania w powiązaniu z propagowaniem produkcji żywności metodami ekologicznymi "zdrowa żywność" oraz zintegrowanymi, powinna zaktywizować małe gospodarstwa rolne. Również organizacja produkcji żywności i nasycenie wiejskiej sieci osadniczej drobnym przetwórstwem rolno-spożywczym oraz usługami dla wsi i rolnictwa, podniesie stopę życiową mieszkańców wsi, przez oznaczenie zatrudnienia w produkcji rolniczej. W efekcie należy oczekiwać stopniowej poprawy struktury agrarnej obecnie wyjątkowo nieokrzeseanej w gminie Pawłów. Zatem o poprawie struktury agrarnej będą głównie decydować inicjatywy lokalne, a w mniejszym stopniu uwarunkowania zewnętrzne.

Rozwój funkcji rolniczej oparty na zasadach gospodarki rynkowej musi być realizowany w gminie Pawłów z uwzględnieniem istotnych uwarunkowań przyrodniczych (przewaga gleb lessowych o wysokiej przydatności dla rolnictwa i konieczność ich ochrony przed nieuzasadnionym przeznaczeniem

na cele nie związane z produkcją rolną), krajobrazowych (położenie gminy w otulinie Świętokrzyskiego Parku Narodowego i na terenie parków krajobrazowych i w ich otulinie, oraz na terenie krajobrazu chronionego).

Uwarunkowania te wskazują zasady kształtowania specjalizacji rolniczej gminy oraz określają zasady gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną.

Kierunkiem głównym specjalizacji w skali gminy powinna zostać towarowa uprawa zbóż oraz hodowla zwierząt. Przy wyraźnym regresie hodowli trzody chlewnej, brojlerów, kur niosek w ostatnich latach, można poszukiwać drobnej koniunktury dla rozwoju hodowli koni, owiec i kóz (wykorzystanie naturalnych pastwisk). Dla celów przetwórstwa rolno-spożywczego i dla zaspokojenia potrzeb sąsiednich miejskich rynków zbytu należy intensyfikować produkcję warzyw przyspieszanych i nowalijek pod osłonami, produkcję warzyw gruntowych i owoców dostosowanych do miejscowych warunków agroklimatycznych, należy też intensyfikować produkcję surowców przemysłowych do zagospodarowania w gminie lub sąsiednich zakładach przetwórczych. Główne kierunki produkcji rolnej powinna uzupełniać uprawa ziół, pszczelarstwo, itd.

W odniesieniu do gospodarowania rolniczą przestrzenią produkcyjną, należy zachować zasadę minimalizacji ubytku terenów rolniczych na cele nie związane z produkcją rolną, oraz dostosować stopniowo gospodarstwa rolnicze do ekologicznych metod produkcji.

W związku z wyraźnie określonym podstawowym kierunkiem rozwoju gminy, budownictwo rolnicze powinno mieć w gminie pierwszeństwo, przed innymi rodzajami zabudowy, zwłaszcza na terenach zabudowy mieszanej (zagrodowej i jednorodzinnej).

Pokrycie potrzeb lokalizacyjnych gospodarstw drobnotowarowych następować powinno w ramach wyznaczonych w planie terenów pod zabudowę zagrodową. W terenach bezpośrednio przylegających do tej zabudowy wydaje się korzystne stworzenie możliwości lokalizacji obiektów i urządzeń produkcji rolniczej, usług rolniczych i drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego (z wyeliminowaniem kolizji sanitarnych).

Potrzeby terenowe - lokalizacyjne gospodarstw wysokotowarowych przejmujących ziemie oraz podejmujących specjalizacje rolniczą można zaspokajać indywidualnie, w tym również poza terenami budowlanymi, ale zgodnie z przepisami zawartymi w obowiązujących aktach prawnych.

Taka oferta skierowana głównie do ludzi młodych i aktywnych z terenu gminy może przyciągnąć także zainteresowanych z innych gmin.

Sugeruje się bardziej równomierne rozmieszczenie na terenie gminy usług komercyjnych (placówki handlowe, rzemieślnicze, gastronomiczne), również związanych z rozwojem rolnictwa. Jednakże sieć tych placówek, regulowana w przyszłości przez rynek, będzie kształtowana w dużej mierze przez kondycję finansową gospodarstw domowych.

W planach zagospodarowania przestrzennego należy stworzyć możliwość lokalizacji tego typu usług również w zabudowie rolniczej.

Elastyczny zapis planu pozwoli na zaspokojenie rzeczywistych potrzeb terenowych dla w/w inwestycji.

Kierunki rozwoju produkcji rolnej i leśnej

1. Kierunki rozwoju produkcji rolnej uzależnione są od głębokiej restrukturyzacji całej bazy produkcyjnej rolnictwa indywidualnego, jaką dysponuje gmina w dostosowaniu do nowych wymogów rynkowych. Dogodne dla jego rozwoju warunki glebowe i klimatyczne, bliskość chłonnych rynków sugerują obok utrzymywania dotychczasowych form produkcji także wprowadzenie upraw sadowniczych i produkcji warzyw oraz produkcję mleka, powiązaną z hodowlą bydła.

2. Zakłada się preferencje dla wzrostu produkcji i specjalizacji gospodarstw rolnych oraz kojarzenie tej działalności z rozwojem usług i przetwórstwa rolno-spożywczego, odpowiadających potrzebom gminy w warunkach gospodarki wolnorynkowej. Towarzyszyć temu winny:

- stosowanie ułatwień dla rozwoju istniejących, indywidualnych gospodarstw rolnych rozwijających produkcję towarową oraz organizujących się w dobrowolne związki partnerskie,

- poprawa przetwórstwa i dystrybucji artykułów rolnych.
- stosowanie preferencji dla wprowadzania nowych gospodarstw rozwijających produkcję towarową i podejmujących specjalizację (również poza terenami budowlanymi, przy czym powinno się uwzględniać dogodny dojazd do pól oraz powiązanie z infrastrukturą techniczną wsi),
- wprowadzanie technologii przyjaznych dla środowiska oraz rozwój gospodarstw ekologicznych,
- tworzenie ośrodków wspomagających zarządzanie gospodarstwami,
- racjonalne zagospodarowanie istniejących i nie w pełni wykorzystanych terenów zainwestowania rolniczego w drodze ich restrukturyzacji oraz dostosowania do nowych potrzeb,
- poprawa struktury agrarnej i scalanie gruntów,
- poprawa zaopatrzenia wsi w wodę i odbudowa małej retencji z uwzględnieniem potrzeb produkcji rolnej oraz drobnego przetwórstwa rolnego,
- kompleksowa ochrona gruntów rolnych przed degradacją i nieuzasadnionym zainwestowaniem o nierolniczym charakterze.

3. Rozwojowi produkcji rolnej, związanej z nim sfery usług oraz przetwórstwa rolno-spożywczego towarzyszyć będzie wprowadzanie w istniejące zespoły zabudowy zagrodowej i mieszkalnej odpowiednich obiektów produkcyjnych i gospodarczych a także realizacja na terenach niezainwestowanych w obrębie strefy dopuszczalnego osadnictwa. W wyjątkowych przypadkach dopuszczalna jest lokalizacja w/w obiektów poza tą strefą przy bardzo starannym rozwiązaniu zagadnień krajobrazowych (z wprowadzeniem zieleni izolacyjnej).

4. Restrukturyzacja rolnictwa oraz przekształcania funkcji gminy winna doprowadzić do radykalnej zmiany dotychczasowego, tradycyjnego modelu rolnictwa realizowanego w niewielkich gospodarstwach o dwuzawodowym modelu. Na terenach gminy zagrożonych erozją gospodarowanie powinno doprowadzić do intensywnego zalesiania i zakrzewiania gruntów słabych i średnio przydatnych dla rolnictwa. Wiązać się powinna z tym zmiana dotychczasowego profilu produkcji na hodowlę bydła wysokomlecznego, owiec i kóz, upraw owoców i ziół metodami biodynamicznymi. Równoległe będą przebiegać zmiany kulturowe i obyczajowe ludności gminy, służące wprowadzeniu usług turystyczno-wypoczynkowych dla mieszkańców, w tym zwłaszcza pobliskiej aglomeracji kieleckiej, co pomoże zmienić ekonomiczną sytuację gminy. Takie działania muszą być wspierane zarówno drogą szkolenia jak i poprzez bodźce ekonomiczne i prawne (preferencyjne kredyty restrukturyzacyjne i inwestycyjne).

5. Studium dopuszcza na terenach rolnych oznaczonych symbolem R zakładanie zabudowy zagrodowej, jedynie w przypadku, gdy powierzchnia gospodarstwa rolnego związanego z tą zabudową przekracza średnią powierzchnię gospodarstwa rolnego w gminie Pawłów oraz działka na której lokalizowana będzie taka zabudowa będzie posiadała uregulowany dostęp do drogi publicznej i dostęp do infrastruktury technicznej.

Rozwój funkcji leśnej gminy związany jest z ochroną funkcją lasów oraz ich wykorzystaniem dla turystyki. Największe kompleksy lasów skoncentrowane są w północnej części gminy i we wsiach Bostów Nowy i Bostów Stary, Bronkowice, Pokrzywnica i Nieczulice. Cały teren leśny organizacyjnie podzielony jest pomiędzy Nadleśnictwo Skarżysko (1.031 ha lasów) i Nadleśnictwo Suchedniów (951 ha lasów); największy kompleks lasów prywatnych stanowią grunty leśne we wsi Modrzewie (110 ha lasów). Na terenie gminy nie ma obiektów i urządzeń produkcji leśnej. Natomiast cały teren leśny gminy jest włączony do Sieradowickiego Parku Krajobrazowego, a lasy posiadają status ochronny. Preferowanie i respektowanie funkcji ochronnych lasów i prowadzenie gospodarki leśnej na zasadach ekologicznych na terenie gminy Pawłów wynika z obowiązujących przepisów prawnych.

W odniesieniu do lasów będących w zarządzie Nadleśnictwa Skarżysko, ochrona terenów leśnych wiąże się z wyłączeniem ich z inwestowania oraz z wyłączeniem z inwestowania mogącego wpłynąć szkodliwie na ekosystemy leśne, terenów położonych w ich najbliższym sąsiedztwie. Na wniosek Nadleśnictwa w Skarżysku proponuje się grunty rolne w oddz. 170 - kompleks "Pokrzywnica" o pow. 1,78 ha przeznaczyć do zalesienia. Grunty te (Ps - VI kl) ze względu na brak użytkowników oraz istniejące częściowe odnowienie naturalne, powinny stanowić lasy i grunty leśne. Ponadto zgodnie z Ustawą o lasach (art. 3, p.2) grunty zabudowane, na których znajdują się mieszkania funkcyjne

pracowników służby leśnej znajdujące się w oddz. 164 - gajówka leśnictwo Rzepin i 169 - osada leśnictwo Rzepin stanowiące tereny leśne związane z Państwowym Gospodarstwem Leśnym służą gospodarce leśnej.

Grunty stanowiące własność Skarbu Państwa - Państwowe Gospodarstwo Leśne w zarządzie Nadleśnictwa Suchedniów są związane z gospodarką leśną i przeznaczone wyłącznie na cele gospodarki leśnej. Grunt pod budynkami i budowlami tj. osadami leśnymi w oddz. 65, 67, 101 jest gruntem leśnym, związanym z gospodarką leśną, zajęty i wykorzystywany wyłącznie dla potrzeb gospodarki leśnej. Grunty stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Suchedniów na terenie gminy Pawłów uznane są za lasy ochronne. Na wniosek Nadleśnictwa do zalesienia został przeznaczony w oddziale 157 kompleks "Piaskowiec". Obecnie są to grunty nieprzydatne do produkcji rolniczej, nieużytki.

Znaczący rozwój funkcji leśnej jest związany z możliwością zalesienia przede wszystkim terenów o: niskich klasach bonitacyjnych, położonych w sąsiedztwie dużych kompleksów leśnych, terenów podlegających erozji oraz pasów ochronnych wzdłuż cieków wodnych i wokół zbiornika "Wióry". W ten sposób nastąpi sukcesywne zwiększanie powierzchni lasów ochronnych. Przy kształtowaniu linii brzegowej lasów należy zadbać o jej krajobrazowy charakter. Szczególny aspekt krajobrazowy ma również wyprowadzenie zróżnicowanego gatunkowo drzewostanu oraz stosowanie zasady wieloplanowej ekspozycji łączącej "ściany lasów" i skupiska drzew nie stanowiących lasów, pełniących rolę zadrzewień śródpolnych, dróg i siedlisk rolniczych. Na szczególną opiekę zasługują tu pozostałości parków podworskich.

5. TURYSTYKA I WYPOCZYNEK

Gmina Pawłów ma szczególne warunki do rozwoju funkcji turystyczno-wypoczynkowej. Wynikają one ze znaczących walorów krajobrazowych (urozmaicona rzeźba terenu, widoki na panoramy Łysogórskie i Jeleniowskie Gór Świętokrzyskich, zbiornik wodny "Wióry"), regionalnego charakteru zabudowy i licznie zachowanymi obiektami kultury oraz istnienie terenów dostępnych dla różnych form turystyki jeszcze nie zainwestowanych. Obecny tranzytowy charakter turystyki powinna uzupełniać turystyka pobytowa. Turystyka wędrowna wykorzystująca istniejące szlaki (niebieski, zielony i czerwony) oraz ścieżki rowerowe (czerwona, żółta, czarna, zielona i niebieska) winna być uzupełniona o nowe trasy turystyczne; ścieżki dydaktyczne, rehabilitacyjne, trasy historyczno - kulturowe (szlakiem kościołów, miasteczek, dworów, miejsc pamięci narodowej). Trasy te obejmujące tereny gminy Pawłów i gminy sąsiednie powinny uwzględniać powiązania regionalne i zostać opracowywane przy współudziale samorządów zainteresowanych gmin. Propozycje rozszerzenia i uzupełnienia istniejących tras na terenie gminy Pawłów podano w załączniku.

Turystyka krajobrazowa i dydaktyczna może funkcjonować w formie "zielonych klas" z bazą w zlikwidowanych szkołach lub obiektach podworskich. Można również wykorzystać na ten cel opuszczone obiekty zabudowy zagrodowej, przez przejęcie ich przez gminę i wydzierżawienie zainteresowanym osobom. W ten sposób można rozszerzyć bazę turystyki pieszej, rowerowej (z wykorzystaniem dobrze rozwiniętej sieci dróg o dużych walorach krajobrazowych i technicznie łatwych do pokonania), jeździectwa terenowego w obrębie małych stadnin (jazda wierzchem i wycieczki bryczkami, wyjazdy okolicznościowe); oraz narciarstwa (głównie biegowego i w mniejszym stopniu zjazdowego). Warunkiem rozwinięcia tej formy turystyki jest wyznaczenie systemu tras, a także uruchomienie małych wypożyczalni sprzętu turystycznego.

Ze strony gminy podano interesującą propozycję wykorzystania zabytkowego podworskiego parku w Pokrzywnicy dla celów turystyczno-rekreacyjnych. Park o pow. 5 ha ze względu na zachowany drzewostan i atrakcyjne położenie w sąsiedztwie zbiornika "Wióry" może stanowić doskonale miejsce wypoczynku. Jest możliwość wykorzystania istniejącego budynku szkolnego w okresie ferii na cele rekreacyjne. Zachodzi jednak konieczność powiększenia oferty wypoczynkowej o sport (obiekty i urządzenia sportowe, usługi gastronomiczne, kawiarnia i restauracja), a także konieczność uzupełnienia

drzew i krzewów w parku (stworzenie arboretum dla celów wypoczynkowych, dydaktycznych i estetycznych).

Ze względu na ograniczone możliwości wykorzystania zbiornika "Wióry" dla celów rekreacyjnych (kąpiele, sporty wodne) należy w maksymalnym stopniu uwzględnić jego walory krajobrazowe i klimatyczne dla uatrakcyjnienia szlaków turystycznych. Przewiduje się do wykorzystania dla funkcji wypoczynkowo-rekreacyjnych tereny sąsiadujące ze zbiornikiem "Wióry" w rejonie Kałkowa-Godowa, Pokrzywnicy i Szelig.

W sąsiedztwie wszystkich projektowanych szlaków turystycznych należy przewidywać możliwość urządzenia miejsc noclegowych (obiekty, pola namiotowe, miejsca odpoczynku, biwaki) oraz konieczność zapewnienia odpowiednich warunków sanitarnych na całej trasie (ustępy, śmietniki).

Dużą rolę w rozwoju turystyki pobytowej w gminie Pawłów powinna odgrywać turystyka zielona - agroturystyka. Funkcja ta ma szczególnie dogodne warunki rozwoju w miejscowościach przylegających do zbiornika "Wióry" np. w Kałkowie, Szeligach, Pokrzywnicy. Skierowana głównie do pewnych grup odbiorców (rodzice z dziećmi, osoby starsze) będzie służyła poprawie kondycji finansowej gospodarstw wiejskich i może zaangażować osoby nie zatrudnione bezpośrednio przy produkcji rolnej. Dla rozwoju tej funkcji można wykorzystać obiekty w budownictwie zagrodowym a także umożliwić uatrakcyjnienie pobytów turystycznych przez wykorzystanie terenów mniej korzystnych dla rozwoju produkcji rolnej (spacery po łąkach, zagajnikach, wąwozami, wycieczki konne, spacery po lesie, zimą zjazdy narciarskie i saneczkowe na "oślich łączkach" itd.).

Dla rozwoju agroturystyki proponuje się oprócz wszystkich miejscowości gminy, wieś Bronkówka, ze względu na jej walory krajobrazowo-widokowe (położenie w dolinie Świśliny i jej dopływu Bronkówki, otoczenie lasami z trzech stron, przebiegające w pobliżu szlaki turystyczne - zielony i niebieski - ścieżka dydaktyczna) oraz możliwości wykorzystania dla pieszych, konnych i rowerowych wycieczek po lesie (np. na Wykus) oraz zimą biegów narciarskich i łączek w dolinach Świśliny i Bronkówki.

Elementem przyciągającym i reklamą dla tego typu wypoczynku mogą być dodatkowo, nietypowe zajęcia miejscowej ludności np. uprawa mięty, tworzenie zielników plastycznych, stosowanie tradycyjnych receptur przy sporządzaniu posiłków, przetworów itd.

Warunkiem sukcesu agroturystyki jest pozytywny stosunek do turystyki głównych zainteresowanych, to jest - poza turystami - mieszkańców wsi. Wyraża go przede wszystkim postawa gościnności. Ale sama gościnność nie wystarcza, wymaga ona wsparcia odpowiednimi umiejętnościami gospodarzy oraz odpowiednim przygotowaniem środowiska. Turysta nie przyjedzie bowiem do miejscowości pozbawionej odpowiedniej infrastruktury związanej z rekreacją i wypoczynkiem. Wynajem pokoi, obsługa gości, organizowanie im często wolnego czasu, wymaga znacznych nakładów finansowych, związanych nie tylko z remontem domu, aby zapewnić gościom odpowiedni standard. Turystyka wiejska może być z powodzeniem prowadzona tylko w takich miejscowościach, gdzie istnieje zaplecze agroturystyczne oraz oferowane są usługi wysokiej jakości. Zarówno kontakty z miejscową ludnością, jak i inne doświadczenia turysty muszą prowadzić do przyjemnego i odprężającego wypoczynku.

Turystyka wiejska w dużym stopniu opiera się na atrakcyjnym środowisku naturalnym, krajobrazowym i kulturowym. Ochrona tego środowiska musi być więc traktowana priorytetowo, a sukces programu rozwoju turystyki zielonej w znacznej mierze zależy od poziomu współpracy pomiędzy gminą i jej mieszkańcami i ich wspólnej pracy nad rozwijaniem i sprzedażą usług turystycznych.

Szczególne miejsce w propagowaniu turystyki w gminie Pawłów spełnia turystyka pielgrzymkowa. W Kałkowie-Godowie znajduje się jedno z najliczniej odwiedzanych sanktuariów maryjnych w Polsce. Realne możliwości rozwoju tej funkcji wymagają przygotowania odpowiedniej oferty inwestycyjnej, która pozwoli na wykształcenie się w gminie nowego ośrodka gospodarczego i kulturowego i miejsca jej promocji.

Przebieg szlaków turystycznych (istniejących i projektowanych, propozycje projektowe przygotowane do dyskusji).

1. Szlak niebieski: Cedzyna - Św. Katarzyna - Bodzentyn - Wąchock.
- w obrębie gminy Pawłów: Bronkowice (Jażwiny).
2. Szlak niebieski: Pętkowice - Krzemionki - Kunów - Grzegorzowice - Święty Krzyż.
- w obrębie gminy Pawłów: Kałków - Broniewice - Szeligi - dolina Pokrzywianki - Pokrzywnica - Wieloborowce.
3. Szlak zielony: Łączna - Psary - Bodzentyn - Tarczek - Starachowice.
- w obrębie gminy Pawłów: Tarczek - dolina Psarki - Śniadka - Radkowice - Kolonia - Lasy Siekierzyńskie.
4. Szlak czerwony: Starachowice, brody, Godów.
5. W obrębie zielonego szlaku wyznaczono ścieżkę dydaktyczną:
  - Przystanek nr 1: Radkowice - pomnik przyrody - 300 letni wąż górski (w obrębie parku podworskiego - wł. prywatna - Wanda Pomianowska).
  - Przystanek nr 2: Radkowice - zabytkowy drewniany kościół.
  - Przystanek nr 3: Radkowice Kolonia - wąż lessowy, którego dnem biegnie droga.
  - Przystanek nr 4: Radkowice Kolonia - wąż lessowy, okresowo prowadzący wodę.
  - Przystanek nr 5: Trzcianka - Punkt widokowy.
  - Przystanek nr 6: Regionalizm w architekturze wsi Trzcianka.
  - Przystanek nr 7: Śniadka - obiekt geologiczny.

Dodatkowo zmiana Studium wskazuje 5 ścieżek rowerowych o różnym stopniu trudności.

Zamiana Studium zakłada aktywizację turystyczną terenów położonych w bezpośrednim otoczeniu Świętokrzyskiego Parku Narodowego a także w otoczeniu Sieradowickiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny z zachowaniem zasad zagospodarowania strefy ochrony jego ekosystemu oraz w otoczeniu zbiornika "WIÓRY". Zakłada się:

- aktywizację turystyczną gminy,
- adaptację wybranych gospodarstw dla funkcji agroturystycznych z wyszukiwaniem atrakcyjnych form spędzania w nich wolnego czasu przez różne grupy odbiorców (w tym młodzieży, rodzin z małymi dziećmi, rencistów i emerytów) oraz aktywnym zagospodarowaniem najbliższego otoczenia w place zabaw, ścieżki zdrowia, pola campingowe i namiotowe, urządzone punkty widokowe, trasy spacerowe itp.,
- budowę wyspecjalizowanych ośrodków rekreacyjnych w eksponowanych lokalizacjach,
- budowę gminnego systemu ścieżek rowerowych, powiązanego z systemami sąsiednich gmin,
- wspieranie działań na rzecz poprawy estetyki, rozbudowę terenów zielonych w obszarze wsi preferowanych do rozwoju turystyki i wypoczynku,

Wokół zbiornika "WIÓRY" należy pozostawić pas wolny od zabudowy celem zapewnienia do niego dostępu. Szerokość pasa oraz lokalizację plaż ogólnie dostępnych należy uszczegółowić na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

6. KOMUNIKACJA

Układ drogowy

Przyjmuje się, że głównymi elementami podstawowego układu drogowego gminy są istniejące ciągi dróg:

- droga wojewódzka nr 751 - Nowa Słupia - Bodzentyn (długość w granicach gminy Pawłów 1,2km),
- droga wojewódzka nr 752 - Górno - Bodzentyn - Rzepin (długość w granicach gminy Pawłów 9,2km),
- droga wojewódzka nr 756 - Starachowice - Stopnica (długość w granicach gminy Pawłów 13,6km).

Prognozy ruchu opracowane przez "Transprojekt - Warszawa" przewidują na tych ciągach w 2015 r. niewielkie średniodobowe natężenia ruchu rzędu 1500 do 2900 poj./dobę. Jedynie na odcinku

Michałów - Rzepin (droga nr 756) należy liczyć się z nieco większymi potokami ruchu rzędu 6300 poj./dobę. Szczegółowe dane zestawione zostały w tabeli poniżej. Z tego też powodu, mimo lokalnych kolizji z zainwestowaniem nie przewiduje się zasadniczych korekt w przebiegu tych dróg.

Uzupełnieniem podstawowego układu drogowego są drogi:

1. Powiatowe, których długość w granicach gminy wynosi 89,7 km:
  - 1) Nr 0508T - Dąbrowa - Grabków - Bostów,
  - 2) Nr 0600T - Rzepin - Rzepinek - Szerzawy - Brzezie - Łomno,
  - 3) Nr 0601T - Łomno - Łomno Zarzecze,
  - 4) Nr 0602T - Tarczek - Grabków,
  - 5) Nr 0603T - Szerzawy - Chybice - Wieloborowice - Szarotka,
  - 6) Nr 0604T - Jadowniki - Ambrożów,
  - 7) Nr 0606T - Rzepinek - Szerzawy,
  - 8) Nr 0607T - Radkowice - Szerzawy,
  - 9) Nr 0608T - Siekierno - Bronkowice - Rzepin,
  - 10) Nr 0611T - Śniadka - Tarczek,
  - 11) Nr 0612T - Rzepin - Dąbrowa,
  - 12) Nr 0613T - Styków - Dąbrowa - Pawłów,
  - 13) Nr 0627T - Styków - Kałków,
  - 14) Nr 0628T - Dąbrowa - Kałków,
  - 15) Nr 0629T - Pawłów - Bukówka - Droniewice,
  - 16) Nr 0630T - Trzeszków - Pokrzywnica,
  - 17) Nr 0631T - Chybice przez wieś,
  - 18) Nr 0632T - Włochy - Wieloborowice,
  - 19) Nr 0649T - Nletulisko - Szeligi - Kotarszyn,
  - 20) Nr 0650T - Kałków - Godów - Doły Biskupie.

2. Gminne, których długość w granicach gminy wynosi 47,25 km:
  - 1) Nr 002787 T - Gębice przez wieś,
  - 2) Nr 002788 T - Zamazurze - Żuchowiec,
  - 3) Nr 002789 T - Stara Wieś - przez wieś,
  - 4) Nr 002790 T - Kałków - Godów,
  - 5) Nr 002791 T - Kałków - przez wieś,
  - 6) Nr 002792 T - Kałków - Zbiornik Wodny "Wióry",
  - 7) Nr 002793 T - Goszczyn - przez wieś,
  - 8) Nr 002794 T - Żuchowiec - Krynki,
  - 9) Nr 002795 T - Dąbrowa - przez wieś,
  - 10) Nr 002796 T - Bronkowice - przez wieś,
  - 11) Nr 002797 T - Podborze - Przepin Pierwszy,
  - 12) Nr 002798 T - Radkowice - Podosiny,
  - 13) Nr 002799 T - Świślina - przez wieś,
  - 14) Nr 002800 T - Świślina - Iżwola,
  - 15) Nr 002801 T - Jadowniki Dolne - Rzepin Kolonia,
  - 16) Nr 002802 T - Jadowniki Górne - Działki,
  - 17) Nr 002803 T - Pawłów - przez wieś,
  - 18) Nr 002804 T - Bukówka - Zapniów,
  - 19) Nr 002805 T - Bukówka - Nowa Bukówka,
  - 20) Nr 002806 T - Warszówek - Zbrza,
  - 21) Nr 002807 T - Zbrza - Iwniki - Pokrzywnica,
  - 22) Nr 002808 T - Trzeszków - Pokrzywnica,
  - 23) Nr 002809 T - Chybice - Nieczulice,

- 24) Nr 002810 T - Nowy Bostów - Wawrzeńczyce,
- 25) Nr 002811 T - Modrzewie - Brzezcie,
- 26) Nr 002812 T - Świętomarz - przez wieś,
- 27) Nr 002813 T - Świętomarz - Tarczek Górny,
- 28) Nr 002814 T - Zarzecze - przez wieś,
- 29) Warszówek - Pawłów - Bukówka - Szeligi,
- 30) Kałków - Godów - Zamazurze - Doły Biskupie.

Szerokość dróg głównych w liniach rozgraniczających określa się na 25 do 30 m. Przewiduje się możliwość lokalnych zawężeń na terenach istniejącej zabudowy. W związku z tym, że ewentualna realizacja obejść na newralgicznych odcinkach jest sprawą odległej przyszłości, należy ograniczyć działalność inwestycyjną wzdłuż tych odcinków, a także bezpośrednią dostępność trasy, w szczególności dla zabudowy mieszkaniowej. Odległość od krawędzi jezdni zabudowy na nowych terenach budowlanych nie powinna być mniejsza niż 25 m.

Szerokość dróg zbiorczych w liniach rozgraniczających określa się na 15 do 20 m, z dopuszczeniem lokalnych zawężeń na terenach istniejącej zabudowy zwartej. Odległość zabudowy od krawędzi jezdni tych dróg na nowych terenach budowlanych powinna wynosić minimum 20 m. Sieć dróg lokalnych i dojazdowych tworzą odcinki dróg zaliczanych na mocy Ustawy o drogach publicznych do kategorii dróg gminnych oraz nie wymienione wyżej drogi wojewódzkie, a także szereg odcinków nie zaliczanych obecnie do żadnej kategorii dróg publicznych.

Układ dróg lokalnych i dojazdowych dostosowany został do planowanego zagospodarowania w tym m. in. zrealizowanego zbiornika retencyjnego na rzekach Świślina i Pokrzywianka. W celu usprawnienia obsługi komunikacyjnej terenów wzdłuż zbiornika przewiduje się realizację dróg lokalnych po jego wschodniej i zachodniej stronie łączących wsie i przysiółki a także umożliwiające komunikację pomiędzy planowanymi obiektami turystycznymi i rekreacyjnymi.

Szerokość w liniach rozgraniczających dróg lokalnych określa się na 12 do 17 m. Mniejsza z tych wielkości może mieć zastosowanie w przypadku przekrojów ulicznych oraz przekrojów drogowych bez rowów odwadniających.

Szerokość w liniach rozgraniczających dróg dojazdowych określa się na 10 do 15 m. Minimalne szerokości mogą być stosowane w przypadku krótkich odcinków dojazdowych do niewielkich zespołów zabudowy mieszkaniowej bądź zagrodowej, nie wymagających rowów odwadniających.

Odległość zabudowy od dróg lokalnych i dojazdowych na nowych terenach budowlanych nie powinna być mniejsza niż 10 m.

Ostateczne określenie szerokości w liniach rozgraniczających dla dróg wszystkich klas powinno nastąpić w oparciu o analizy specjalistyczne obejmujące szczegółowy przebieg drogi w skali nie mniejszej niż 1:2000, rozwiązania wysokościowe, zasady odwodnienia, uwarunkowania geotechniczne i ewentualne urządzenia dodatkowe (drogi pieszkie i rowerowe, sieci infrastruktury technicznej).

Główną oś komunikacyjną gminy stanowią drogi wojewódzkie Nr 751, 752 i 756. Drogi te zostały zakwalifikowane w dokumentach samorządu województwa świętokrzyskiego do przebudowy do pełnych parametrów drogi głównej (G). Zgodnie z dokumentami samorządu województwa świętokrzyskiego droga ta prowadzi ruch tranzytowy i utrzymywana jest w dotychczasowym przebiegu. W związku z tym w celu osiągnięcia właściwych parametrów dla drogi G należy ograniczyć dostępność komunikacyjną z tych dróg z przylegających, projektowanych terenów zabudowy mieszkaniowej. Tak, więc na terenach wolnych od zabudowy a przewidywanych do wprowadzenia funkcji mieszkaniowej wprowadza się zakaz bezpośredniej obsługi terenów budowlanych z tych dróg, a przylegające projektowane tereny zabudowy mieszkaniowej należy obsłużyć komunikacyjnie poprzez zaprojektowanie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dróg zbierająco - rozprowadzających lub ciągów pieszo - jezdnych zrealizowanych przez Gminę, które przejmą komunikacyjny ruch lokalny. Zasada ta nie dotyczy istniejących terenów zabudowanych, gdzie obsługa komunikacyjna odbywa się poprzez istniejące zjazdy i nie ma możliwości zapewnienia innej obsługi

komunikacyjnej niż przez drogę klasy G. Zasady powiązań komunikacyjnych z drogami wojewódzkimi powinny spełniać wymogi § 9 ust. 1 pkt 4 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny podpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43 poz. 430).

Komunikacja publiczna

Podstawowym środkiem transportu publicznego pozostanie autobus. Zakłada się rozwój sieci połączeń autobusowych obsługiwanych przez PKS lub inne przedsiębiorstwa o podobnym zakresie działania, w miarę modernizacji sieci drogowej, sieć połączeń autobusowych powinna zasadniczo pokrywać się z siecią dróg głównych i zbiorczych.

Zakłada się rozwój transportu mikrobusowego w połączeniach z ośrodkami regionalnymi (Starachowice, Ostrowiec Świętokrzyski), ale również w powiązaniu Pawłowa z obszarem gminy i gminami ościennymi. Ze względu na większą elastyczność i mniejsze wymagania jeśli chodzi o parametry sieci drogowej, transport ten może stać się istotnym elementem uzupełniającym ofertę komunikacyjną w gminie.

Drogi piesze i rowerowe

Stale rosnący ruch kołowy na drogach gminy zwiększa potencjalne zagrożenie wypadkami z udziałem pieszych i rowerzystów, szczególnie wzdłuż dróg krajowych. Dlatego też postuluje się sukcesywną realizację wydzielonych dróg pieszych i rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w gminie oraz ciągów pieszych wzdłuż dróg zbiorczych - zarówno w obszarze zainwestowanym jak i poza nim.

Za celową uznać należy realizację sieci dróg pieszych i rowerowych o charakterze rekreacyjnym w otoczeniu zbiornika wodnego i w leśnych kompleksach rekreacyjnych oraz łączących te tereny z obszarami zabudowy mieszkaniowej. Ich przebieg powinien być przedmiotem odrębnego opracowania szczegółowego. Sugeruje się realizację sieci dróg pieszych i rowerowych w układzie docelowym i pętlowym.

Zaplecze motoryzacji indywidualnej

Wobec zmian rynkowych jakie nastąpiły w kraju w ostatnich latach wydaje się niecelowe sterowanie w fazie planistycznej lokalizacji obiektów zaplecza motoryzacji w tym stacji paliw. Obiekty tego typu powinny być traktowane tak jak inne obiekty usług komercyjnych. O ich ilości i usytuowaniu powinny decydować potrzeby rynkowe a ograniczenia lokalizacyjne powinny wynikać jedynie z wymogów ochrony środowiska i uwarunkowań funkcjonalno - ruchowych (możliwość lokalizacji wjazdu i bezpieczeństwo ruchu drogowego).

7. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Zaopatrzenie w wodę

Na terenie gminy Pawłów istnieją cztery stacje wodociągowe zaopatrujące w wodę jej mieszkańców. Są to:

1. Stacja wodociągowa Bronkowice pracująca w oparciu o 3 studnie wiercone wraz z hydrofornią. Z ujęcia tego zaopatrywane są następujące miejscowości: Bronkowice, Bronkowice Górne, Zawywozie, Podradkowie, Piskowice, Brogowiec, Podosiny, Podborze, Radkowice, Rakowice Kolonia, Radkowice Stara Wieś, Radkowice Strona, Podświślina, Rzepin Pierwszy, Kolonia Rzepin, Rzepin Drugi, Pawłów, Dąbrowa Podlesie i Chybicka, Kolonia Godów, Kałków, Godów, Grębice, Zamazurze, Bukówka, Warszówek, Zbrza, Ambrożów, Warszówek, Zbrzę, Bukówkę i Pawłów oraz położone na terenie gminy Bodzentyn wieś Parcele i Śniadka. Dla tego ujęcia udzielone zostało przez Starostę Powiatu Starachowickiego pozwolenie wodno prawne znak: GNO/GR.6223-7/08 z dnia 21 lipca 2008 r. zezwalające na pobór wody w ilości 36m³h, tj. w

wysokości niższej niż zatwierdzone zasoby ujęcia wynoszące 65m³/h. Decyzja ta ważna jest do 27 grudnia 2016 r.

2. Stacja wodociągowa Szerzawy, składająca się z 2 studni, hydroforni i 2 zbiorników wyrównawczych o pojemności 150 m³ każdy. Z ujęcia tego zaopatrywane są następujące miejscowości: Szerzawy, Jadowniki, Brzezcie, Wawrzeńczyce, Tarczek Górny i Dolny, Rzepinek, Chybice, Świętomarz, Nowy Bostów i Stary Bostów, Modrzewie, Łomno, Krajków, Grabków, Nowy Jawor i Stary Jawór, Nieczulice, Wieloborowice, Trzeszków Nowy i Stary, Pokrzywnica, Ambożów i Bukówka. Dla ujęcia obowiązuje pozwolenie wodno prawne udzielone przez Starostę Powiatu Starachowickiego znak: RO.I.6223-23/06 z dnia 27 grudnia 2006r. zezwalające na pobór wody w wysokości 36 m³/h, tj. poniżej niż zatwierdzone zasoby ujęcia wynoszące 60 m³/h. Pozwolenie wodno prawne ważne jest do 27 grudnia 2016 r.
3. Stacja wodociągowa Ambrożów zlokalizowane są 2 studnie i 2 zbiorniki wyrównawcze o pojemności 150 m³ każdy. Stacja wodociągowa nie zaopatruje w wodę ludności. Pozwolenie na pobór wody wydał Starosta Starachowicki decyzją znak: RO.I.6223-32/06 z dnia 27 grudnia 2006 r. Decyzja ta ważna jest do dnia 27 grudnia 2016 r.
4. Stacja wodociągowa Świślina, pracująca w oparciu o 1 studnię, która zaopatruje w wodę następujące miejscowości: Świślinę Górną i Dolną. Pozwolenie na pobór wody wydał Starosta Starachowicki decyzją znak: RO.I.6223-1/2001 z dnia 21 marca 2001 r. w ilości max. 73 m³/dobę.

Zarówno główny dostawca wody dla gminy Pawłów tj. Zakład Usług Komunalnych deklarujący pokrycie znacznie większych ilości aniżeli obecny rozbiór wody oraz możliwości przesyłowe nie dają podstaw do obaw w kwestii prawidłowości dostawy wody.

Wyznaczone w planie realne tereny budowlane będą wymagały sukcesywnej realizacji sieci wodociągowej powiązanej z istniejącym systemem.

Dla ujęcia wody w Ambrożowie rozporządzeniem Nr 6/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 9 listopada 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia wody podziemnej w miejscowości Ambrożów (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 267, poz. 3280) ustanowione zostały strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej, w obrębie których obowiązują następujące zasady ochrony:

Na terenie ochrony bezpośredniej wprowadza się następujące zakazy, nakazy i ograniczenia:

- 1) zabrania się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody;
- 2) teren należy zagospodarować zielenią;
- 3) należy odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- 4) ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń do poboru wody należy odprowadzać poza granice terenu ochrony bezpośredniej;
- 5) przebywanie na terenie ochrony bezpośredniej osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń do poboru wody należy ograniczyć do niezbędnych potrzeb.

Teren ochrony bezpośredniej powinien być ogrodzony i oznakowany tablicą zawierającą informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieuprawnionych.

Na terenie ochrony pośredniej zabronione jest wykonywanie następujących robót i czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia.

- 1) wprowadzania ścieków do wód lub ziemi;
- 2) rolniczego wykorzystywania ścieków;
- 3) przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych;
- 4) stosowania nawozów oraz środków ochrony roślin, z wyłączeniem środków ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w strefach ujęć wody, zgodnie z zapisem art. 47, ust. 1, pkt 4, ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. Nr 11, poz. 94, z późn. zm.);
- 5) budowy autostrad, dróg i torów kolejowych;

- 6) wykonywania robót melioracyjnych;
- 7) lokalizowania zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- 8) lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji niebezpiecznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.);
- 9) lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- 10) mycia pojazdów mechanicznych;
- 11) urządzania parkingów, obozowisk oraz kąpielisk;
- 12) lokalizowania nowych ujęć wody, z wyłączeniem modernizacji i rozbudowy ujęcia w miejscowości Ambrożów;
- 13) lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych;
- 14) wydobywania kopalin.

Zabrania się na terenie strefy ochrony pośredniej przechowywania nawozów naturalnych pochodzenia zwierzęcego poza urządzeniami dostosowanymi do ich gromadzenia zgodnie z wymogami art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 2000 r. – o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 89, poz. 991 z późn. zm.).

Teren ochrony pośredniej należy oznaczyć w punktach przecięcia się jego granic ze szlakami komunikacyjnymi oraz w innych charakterystycznych punktach terenu, tablicami informującymi o ustanowionej strefie.

Dla ujęcia wody w Szerzawach rozporządzeniem Nr 3/2005 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie ustanowienia strefy ochronnej dla ujęcia wody podziemnej w miejscowości Szerzawy (Dz. Urz. Woj. Świętokrzyskiego Nr 172, poz. 2054) ustanowione zostały strefy ochrony bezpośredniej i pośredniej, w obrębie których obowiązują następujące zasady ochrony:

1. Na terenie strefy ochrony bezpośredniej obowiązują następujące zakazy, nakazy i ograniczenia:
  - 1) zabrania się użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody,
  - 2) teren należy zagospodarować zielenią,
  - 3) należy odprowadzić wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody,
  - 4) ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń do poboru wody należy odprowadzić poza granice terenu ochrony bezpośredniej,
  - 5) przebywanie na terenie ochrony bezpośredniej osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń do poboru wody należy ograniczyć do niezbędnych potrzeb.
2. Na terenie objętym strefą ochrony pośredniej ustanowionej zabrania się wykonywania następujących robót i czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia:
  - 1) wprowadzania ścieków do wód lub ziemi,
  - 2) rolniczego wykorzystywania ścieków,
  - 3) przechowywania lub składowania odpadów promieniotwórczych,
  - 4) składowania nawozów oraz środków ochrony roślin,
  - 5) budowy autostrad, dróg i torów kolejowych,
  - 6) wykonywania robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych,
  - 7) lokalizowania zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt,
  - 8) lokalizowania magazynów produktów ropopochodnych i innych substancji niebezpiecznych w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tj. z 2008 r. Dz. U. Nr 25, poz. 150 ze zmianami),
  - 9) lokalizowania składowisk odpadów komunalnych i przemysłowych,
  - 10) mycia pojazdów mechanicznych,
  - 11) urządzania parkingów, obozowisk oraz kąpielisk,

- 12) lokalizowania nowych ujęć wody z wyłączeniem modernizacji i rozbudowy ujęcia wody w Szerzawach,
- 13) wydobywania kopalin,
- 14) wykonywania odwodnień budowlanych lub górniczych,
- 15) lokalizowania cmentarzy oraz grzebania zwłok zwierzęcych.

Poza wyżej wymienionymi źródłami zaopatrzenia w wodę przewiduje się również:

1. realizację ujęcia wody ze zbiornika wód powierzchniowych „WIÓRY” wraz ze stacją uzdatniania wody,
2. zaopatrzenie prawobrzeżnej części miejscowości Szeligi, Pokrzywnica i Wymysłów z wodociągu gminy Waśniów,
3. wykonanie dodatkowej studni głębinowej w miejscowości Bronkowice oraz wykorzystanie odwiertu w miejscowości Warszówek.

Poza w/w ujęciami wód podziemnych, które stanowią komunalne źródła zaopatrzenia mieszkańców w wodę, na terenie gminy Pawłów występuje szereg studni wierconych, które stanowią źródło zaopatrzenia w wodę użytkowników indywidualnych. Poza tym studnie te w sytuacjach awaryjnym mogą stanowić główne zaopatrzenie mieszkańców gminy w wodę.

Zbiornicze zestawienie studni wierconych na terenie gminy Pawłów przedstawia tabela poniżej:

Nr studni	Miejscowość	Głębokość (m)	Wydajność maksymalna studni (m ³ /h)	Zasoby zatwierdzone w kat. B (m ³ /h)
1	Bronkowice - ujęcie komunalne (3)	100	67,92	65
2	Bronkowice - ujęcie komunalne (studnia nr 1 otwór obserwacyjny)	70		
3	Bronkowice - ujęcie komunalne (studnia nr 2 - awaryjna)	97		
4	Kolonia Rzepin	30	3,10	-
5	Świślina - ujęcie komunalne	68	12,0	20,0
6	Rzepin Pierwszy	120	1,5	-
7	Pawłów	30	0,8	-
8	Pawłów	277	0,4	-
9	Pawłów - szkoła	60	2,5	2,5
10	Warszówek	60	18,15	18
11	Rzepin Drugi	100	3,7	-
12	Godów	100	6,52	650
13	Godów	80	1,20	-
14	Szerzawy - ujęcie komunalne (studnia nr 1 otwór obserwacyjny)	81,50	-	-
15	Szerzawy - ujęcie komunalne (studnia nr 2 zasadnicza)	100	50,0	60,0
16	Szerzawy - ujęcie komunalne (studnia nr 3)	120	70,26	60,0
17	Tarczek	30	2,40	2,5
18	Brzezie	60	10,50	10,50
19	Łomno	42	9,12	9,1

20	Jadowniki	60	1,40	1,40
21	Pawłów	40	6,40	4,1
22	Pawłów	41	7,8	7,8
23	Ambrożów	30	1,70	2,0
24	Ambrożów	96	39,0	39,0
25	Chybice	30	5,0	5,0
26	Nowy Bostów	30	0,70	0,7
27	Bukówka	110	2,7	2,7
28	Pokrzywnica	80	15,0	15,0
29	Pokrzywnica	30	5,0	4,6
30	Wieloborowice	30	5,0	3,3
31	Stary Bostów	30	2,4	1,0
32	Szerzawy	50	5,0	-
33	Warszówek	30	12,0	-
34	Nowy Jawór	źródło	6,5	-

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków sanitarnych

Gmina Pawłów od kilku lat prowadzi sukcesywnie inwestycje mające na celu poprawę stanu odbioru ścieków komunalnych. W 2009 roku udało się zakończyć dwie bardzo duże inwestycje tj. budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Tarczek. Do oczyszczalni tej odprowadzane są ścieki z następujących miejscowości: Tarczek, Świętomarz, Brzezcie, Wawrzeńczyce oraz Szerzawy.

Zbiornica sieć kanalizacyjna została już wybudowana w miejscowościach takich jak: Godów, Kałków, Dąbrowa, Rzepin Pierwszy, Rzepin Drugi, Pawłów, Ambrożów, Chybice. Ścieki z tej miejscowości odprowadzane są do istniejącej oczyszczalni ścieków w Godowie. Budowa sieci kanalizacyjnej wyeliminowała niebezpieczeństwo przedostania się do wód podziemnych i powierzchniowych zanieczyszczeń z nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. Szczególnie podatne na zanieczyszczenia są zbiorniki wód podziemnych, stanowiące podstawowe źródło zaopatrzenia w wodę.

Wg danych otrzymanych z Gminnego Zakładu – Usługowo – Inwestycyjnego w Pawłowie z/s w Brzeziu długość sieci kanalizacyjnej na koniec 2008 roku wynosiła 88,3 km, ilość przyłączy kanalizacyjnych 958, w 2009 roku długość sieci wynosiła 108,6, a ilość przyłączy kanalizacyjnych 962.

Tak, więc na terenie gminy Pawłów funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków mechaniczno – biologiczne w miejscowości Godów i Tarczek o wydajności odpowiednio: 300 m³/dobę i 500 m³/dobę, które wyposażone są również w punkty zlewne do których wozami asenizacyjnymi dowożone są ścieki pobrane ze zbiorników bezodpływowych z miejscowości, w których brak jest sieci kanalizacji sanitarnej.

Do oczyszczalni w Tarczku kierowane są ścieki z miejscowości Tarczek, Świętomarz, Wawrzeńczyce, Szerzawy, Brzezcie. Natomiast do oczyszczalni ścieków w Godowie kierowane są ścieki z miejscowości: Godów, Kałków, Dąbrowa, Pawłów, Rzepin Pierwszy, Rzepin Drugi, Ambrożów, Chybice i część Warszówka.

Na terenie zmiany Studium dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń związanych z odprowadzeniem ścieków komunalnych przy uwzględnieniu warunków wynikających z przepisów odrębnych, zwłaszcza związanych z ochroną przyrody i środowiska.

Pozostałe miejscowości nie są wyposażone w sieć kanalizacji sanitarnej. Planuje się, że ścieki w pozostałych miejscowościach oczyszczane będą w oczyszczalniach membranowych. Planuje się budowę takich oczyszczalni ścieków między innymi w: Radkowicach, Łomnie, Bukówce, Pawłowie lub innych jeżeli wyniknie to z gminnego programu rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej

Realizacja urządzeń infrastruktury kanalizacji sanitarnej winna posiadać priorytet w działaniach podejmowanych przez Gminę.

Na terenach o braku gminnej sieci kanalizacji sanitarnej dopuszcza się realizację i użytkowanie indywidualnych zbiorników bezodpływowych jedynie do czasu wybudowania sieci kanalizacyjnej. Na

terenach, gdzie z przyczyn ekonomicznych nieuzasadniona będzie budowa gminnych sieci kanalizacji sanitarnej dopuszcza się budowę zbiorników bezodpływowych na ścieki sanitarne. Z uwagi na występujące uwarunkowania przyrodnicze - strefy ochrony pośredniej ustanowione od ujęć wód podziemnych, występowanie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych "Bodzentyn", występowanie zbiornika wód powierzchniowych "WIÓRY" oraz warunki gruntowo - wodne wprowadza się zakaz budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.

System odprowadzania wód deszczowych i roztopowych.

Na terenie Gminy nie ma kanalizacji deszczowej. Przewiduje się, że podstawowym sposobem odprowadzania wód opadowych i roztopowych z terenu gminy będzie powierzchniowy system odprowadzania wody opadowej.

Na obszarze zmiany Studium wody opadowe i roztopowe z terenów zabudowy mieszkaniowej, będą odprowadzone powierzchniowo na tereny zielone. Z terenów usług, placów publicznych, terenów przemysłowych, terenów utwardzonych i dróg, a także parkingów będą odprowadzone powierzchniowo za pośrednictwem rowów otwartych lub zakrytych, po wcześniejszym ich podczyszczeniu z substancji ropopochodnych, do cieków wodnych zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

Ścieki przemysłowe w przypadku ich wytwarzania na terenie przewidzianym pod realizację przemysłu będą oczyszczone w lokalnej oczyszczalni ścieków w celu spełnienia wymagań wynikających z przepisów odrębnych i odprowadzone do gminnej sieci kanalizacji sanitarnej.

Lokalnie dla terenów produkcyjnych o znacznym stopniu zanieczyszczenia terenów wynikającym z prowadzonych procesów technologicznych wymagana będzie realizacja fragmentarycznej kanalizacji deszczowej wraz z ewentualnymi podczyszczeniami realizowanymi w ramach projektowanych przedsięwzięć inwestycyjnych.

Zaopatrzenie w gaz

Teren gminy Pawłów zgazyfikowany jest w dobrym stopniu – 75% gminy wyposażona jest w sieć gazową. Sieć gazowa rozdzielcza występuje w następujących miejscowościach gminy: Dąbrowa, Pawłów, Rzepin Pierwszy, Rzepin Drugi, Chybice, Ambrożów, Wawrzeńczyce, Brzezcie, Szerzawy, Świślina, Radkowice Kolonia, Radkowice, Bronkowice, Bukówka, Zbrza, Warszówek, Nowy Jawór, Stary Jawór, Rzepin Kolonia, Tarczek Dolny, Tarczek Górny, Świętomarz, Rzepinek, Krajków, Grabków, Trzeszków, Jadowniki. Sieć gazowa występuje w 27 wsiach i stanowi 17,5 km długości. Planuje się wyposażenie w sieć gazową cały obszar gminy Pawłów. Gazyfikacja wsi, w których brak jest tej sieci następować będzie sukcesywnie zgodnie z planem rozwoju będącym w posiadaniu przez Zakład Gazowniczy. W sieć gazową nie są wyposażonej południowe i wschodnie miejscowości gminy.

Mieszkańcy wsi, które nie są wyposażone w sieć gazową korzystają z indywidualnych butli gazowych propan – butan.

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Gmina Pawłów zaopatrywana jest w energię elektryczną z 2 źródeł II.:

- z GPZ Starachowice,
- z GPZ Stara Słupia.

GPZ Stara Słupia przesyła energię elektryczną za pomocą EN 15 kV zasilających stacje transformatorowe, w miejscowościach: Nieczulice, Chybice, Bostów, Trzeszków, Wieloborowice, Pokrzywnica, Nowy Jawór, Satry Jawór, Jadowniki, Ambrożów, Bukówka i Szeligi.

GPZ Starachowice dostarcza energię elektryczną linią EN 15 kV (od strony Bodzentyna) zasilającą stacje transformatorowe w miejscowościach: Grabków, Krajków, Świętomarz, Tarczek, Brzezcie, Łomno, Modrzewie, Wawrzeńczyce i Szerzawy.

Druga linia EN 15 kV (od strony Bodzentyna) zasilą w energię elektryczną stacje transformatorowe w miejscowościach: Bronkowice, Radkowice Kolonia, Świślina i Rzepinek.

Trzecia linia EN 15 kV z RS Brody zasila w energie elektryczna stacje transformatorowe miejscowosci: Godów, Kalków, Dąbrowa, Rzepin I, Rzepin II, Rzepin Kolonia, Warszówek i Pawłów.

Zmiana Studium na terenie sołectwa Szerzawy dopuszcza lokalizację odnawialnych źródeł energii poprzez możliwość lokalizacji w wyznaczonych na rysunku zmiany Studium wież elektrowni wiatrowych wraz z niezbędnymi urządzeniami towarzyszącymi i komunikacją. Przy czym lokalizacja ta ma być zgodna z przepisami odrębnymi.

Dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych o wysokości masztów do 175m ponad średni poziom terenu (ze śmigłem) o ile taka lokalizacja jest zgodna z przepisami odrębnymi. Wyznaczenie takiego obszaru zostało poparte wieloma badaniami z zakresu ochrony przyrody i krajobrazu, z których wynika, że lokalizacja farmy wiatrowej w tym obszarze nie spowoduje znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze i otaczający krajobraz.

Wprowadza się strefę ochronną oddziaływania elektrowni wiatrowych, której granicę należy uszczegółowić na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W strefie, o której mowa powyżej wprowadza się następujące działania minimalizujące negatywne oddziaływanie projektowanej farmy wiatrowej na awifaunę i na nietoperze:

- 1) w stosunku do awifauny należy przeprowadzić 3 letni monitoring porealizacyjny, w ramach którego, należy powtórzyć liczenia ptaków tą samą metodyką jaka była prowadzona na etapie lokalizacji farmy wiatrowej,
- 2) dodatkowo w ramach monitoringu porealizacyjnego należy przeprowadzić badania nad aktywnością padlinożerców w rejonie farmy wiatrowej dla oceny poziomu ich żerowania na ofiarach kolizji z turbinami,
- 3) w przypadku stwierdzenia znacząco większej od prognozowanej śmiertelności ptaków należy rozważyć czasowe wyłączenia pracy turbin w okresach największej intensywności przelotów podczas migracji jesiennej i wiosennej lub całkowitego wstrzymania ich pracy,
- 4) dla uniknięcia efektu dezorientacji ptaków podczas migracji nocnej należy ograniczyć do minimum oświetlenie farmy, oraz stosować punktowe (skierowane w dół) żółte lampy sodowe, które nie przyciągają owadów, oraz co za tym idzie polujących na nie ptaków owadożernych i nietoperzy,
- 5) stosować podziemne kable energetyczne,
- 6) zminimalizować ilość placów montażowych i dróg pomiędzy turbinami,
- 7) prace inwestycyjne w tym szczególnie prace ziemne prowadzić w maksymalnie ograniczonym zakresie,
- 8) w razie konieczności wycinki drzew lub krzewów podczas realizacji inwestycji czynności te przeprowadzić poza okresem lęgowym ptaków, który trwa od 1 marca do 15 sierpnia,
- 9) nie wprowadzać nowych zadrzewień bądź zarośli lub innych ciągów zieleni na teren farmy na etapie jej budowy i eksploatacji (tworzenie pułapek ekologicznych dla ptaków i nietoperzy),
- 10) w stosunku do nietoperzy niezbędne jest przeprowadzenie monitoringu porealizacyjnego zgodnie z wytycznymi aktualnymi na rok uruchomienia i funkcjonowania farmy,
- 11) nie należy oświetlać wież światłem białym mogącym wabić owady co zapobiegnie koncentracji głównego pokarmu nietoperzy. Zalecenie to nie dotyczy oświetlenia wymaganego innymi przepisami odrębnymi, w tym przypadku zaleca się zastosowanie oświetlenia o najmniejszej dopuszczalnej przez te przepisy mocy, oraz zmniejszenie do minimum częstotliwości błysków.

Ponadto na terenach rolnych wprowadza się:

- 1) zakaz zalesiania gruntów rolnych,
- 2) zakaz wprowadzania zadrzewień i zakrzewień zwłaszcza o charakterze ciągłym, oraz należy zapobiegać ich samoistnemu powstawaniu w wyniku naturalnej sukcesji,
- 3) zakazuje się tworzenie otwartych zbiorników wodnych w odległości min. 200 m od planowanych lokalizacji wież elektrowni wiatrowych.

Takie działania spowodują, że na analizowanym terenie będą tworzyć się dogodne siedliska dla rozwoju i bytowania ptaków i nietoperzy.

Takie działania spowodują, że na analizowanym terenie będą tworzyć się dogodne siedliska dla rozwoju i bytowania ptaków i nietoperzy.

Na terenie objętym zmianą Studium (na terenie sołectwa Szerzawy) wyznacza się strefę ochronną oddziaływania elektrowni wiatrowych z zakazem wszelkiej zabudowy. Strefa ta została wyznaczona po krzywej izofonicznej maksymalnej emisji hałasu od elektrowni wiatrowych o wartości 45 dB, z uwagi na sąsiedztwo terenów chronionych - zabudowę zagrodową. W obrębie tej strefy wprowadza się zakaz zabudowy. Dopuszcza się uszczegółowienie tej strefy na etapie opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Przez teren gminy Pawłów przebiegają trzy linie energetyczne wysokiego napięcia: 110kV (dwie linie) i 220kV. Linie te posiadają strefy techniczne: odpowiednio: 20 m i 35 m, w których wprowadza się następujące zasady ochrony:

1. przeznaczenie podstawowe - rolnicze wykorzystanie gruntów z zakazem zabudowy.
2. przeznaczenie uzupełniające dopuszcza się budowę dróg i urządzeń infrastruktury technicznej oraz uprawy choinek ozdobnych do wysokości drzew 5,0m.
3. wprowadza się zakaz zabudowy mieszkaniowej.

Obecnie linie te nie pracują na podanych parametrach, niemniej jednak w celu ochrony pasów stref technicznych przed zagospodarowaniem na inne cele wielkości te utrzymuje się, gdyż mogą one w przyszłości pracować na napięciach 110 i 220 KV. Powyższe strefy techniczne należy wprowadzić do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wraz z ograniczeniami z nich wynikającymi.

Obsługa telekomunikacyjna

Na terenie objętym zmianą Studium w zakresie łączności telekomunikacyjnej, ustala się:

1. usługi telekomunikacji mogą świadczyć wszyscy uprawnieni operatorzy sieci telekomunikacyjnych
2. na obszarze objętym zmianą Studium z wyłączeniem terenów lasów dopuszcza się lokalizację obiektów infrastruktury telekomunikacyjnej przy uwzględnieniu dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych jakie muszą być spełnione dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc przebywania dla ludzi, z uwzględnieniem przepisów odrębnych.
3. napowietrzne linie telefoniczne należy sukcesywnie kablować.

8. ODPADY KOMUNALNE

Gmina Pawłów nie posiada na swoim terenie składowiska odpadów komunalnych. Odpady komunalne z gospodarstw odbierane są przez wyspecjalizowanego odbiorcę. Odpady gromadzone są w pojemnikach plastikowych odbierane są raz w miesiącu i wywożone do Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Janczycach, gm. Baćkowice.

Ze względu na to, że cały obszar Gminy objęty jest różnymi formami ochrony (GZWP 419, UZWP, kompleksy gleb o wysokiej klasie bonitacyjnej, otulina Świętokrzyskiego Parku Narodowego, Sieradowicki Park Krajobrazowy i jego otulina, Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Kamiennej i inne) na terenie Gminy w zasadzie niemożliwe będzie znalezienie odpowiedniego miejsca (spełniającego wymogi Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów - Dz. U. nr 61 poz. 549) z przeznaczeniem na składowisko, tak więc na jej terenie nie przewiduje się realizacji składowiska odpadów komunalnych.

Ważnym aspektem jest dokładna segregacja powstałych w gospodarstwach domowych odpadów czyli u źródła ich powstawania.

Odpady organiczne winny być składowane i kompostowane, a następnie wykorzystywane w przydomowych ogródkach lub wywożone na pola.

Odpady typu szkło, papier, tworzywa sztuczne i złom, winny po segregacji być wrzucane do odpowiednio opisanych i usytuowanych pojemników lub sprzedawane jako surowce wtórne. Ten sposób zagospodarowania odpadów komunalnych wiąże się z dostarczeniem pojemników do segregacji

odpadów przez odpowiednie służby gminy. Mogą one również zajmować się sprzedażą surowców wtórnych.

W zakresie gospodarki odpadami stałymi, ustala się zasadę odbioru odpadów w systemie zorganizowanym pod nadzorem Urzędu Gminy lub na zasadzie indywidualnych umów z odbiorcą odpadów i wywóz ich na wysypisko odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem segregacji odpadów u źródła ich powstawania.

9. OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

Dla całego obszaru objętego zmianą Studium w zakresie ochrony przeciwpożarowej i przeciwdziałania poważnym awariom ustala się:

1. Pokrycie zapotrzebowania w wodę dla celów przeciwpożarowych, zgodnie z przepisami szczególnymi, przez istniejący i rozbudowywany system zaopatrzenia w wodę,
2. Wyprzedzającą lub równoległą w stosunku do nowego zainwestowania rozbudowę sieci wodociągowej dla zapewnienia odbiorcom wymaganych standardów w zakresie ilości i jakości wody z uwzględnieniem ochrony przeciwpożarowej,
3. Wyposażenie nowo projektowanych przewodów wodociagowych w hydranty, zgodnie z przepisami i normami obowiązującymi w zakresie ochrony przeciwpożarowej,
4. Teren znajduje się w zasięgu słyszalności istniejących syren alarmowych.

IX. POLITYKA W ZAKRESIE ZABEZPIECZENIA PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH

Rejestr wojewódzki nie zawiera zadań rządowych dla terenu objętego opracowaniem.

W zakresie gospodarki rolnej, wyznaczono chronione kompleksy rolnicze. Zabezpieczono warunki dla rozwoju drobnych zakładów przetwórstwa rolniczego. Wskazano na realne możliwości przebudowy struktury agrarnej związane głównie z rozwojem aktywności środowisk lokalnych i polityką zarządu gminy, a w mniejszym stopniu z uwarunkowaniami zewnętrznymi.

W zakresie turystyki i wypoczynku wskazano na rozwój nowych form turystyki kwalifikowanej i konieczność przygotowania odpowiedniej bazy noclegowej i żywieniowej. Wskazano korzystne rejony dla rozwoju agroturystyki i turystyki pobytowej oraz wyznaczono tereny korzystne dla urządzenia na cele wypoczynkowe.

W oparciu o konsultacje społeczne zaproponowano nowe trasy turystyczne i konieczność wprowadzenia korekty w już istniejących.

W zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną, przyjęto konieczność pełnego zaopatrzenia gminy w brakujące media. Po szczegółowej analizie uwarunkowań terenowych. Uwzględniając już wykonane w tym zakresie opracowania projektowe, przedstawione w Studium koncepcje rozwoju infrastruktury technicznej gminy w tym również obiekty objęte programem inwestycyjnym Okręgowej Dyrekcji Gospodarki Wodnej w Warszawie. Dotyczy to zmian infrastruktury wokół zbiornika wodnego "Wióry" po spiętrzeniu wody (przedłużenie linii energetycznych i telefonicznych), przełożenie istniejących i wykonanie nowych odcinków dróg.

Zapisano konieczność realizacji wydzielonych dróg pieszych i rowerowych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych w gminie oraz ciągów pieszych wzdłuż dróg zbiorczych. Zapisano konieczność sporządzenia odrębnego opracowania sieci dróg pieszych i rowerowych o charakterze rekreacyjnym.

Zmiana Studium wyznacza obszary zalewowe, zwraca uwagę, że na tych obszarach nie należy wydawać pozwoleń na realizację obiektów budowlanych. Istniejące już obiekty, o złym stanie zachowania, należy przeznaczyć do śmierci technicznej, zachowane w dobrym stanie powinny podlegać specjalnym zabezpieczeniom.

Teren całej gminy Pawłów winien być skanalizowany. Odprowadzanie nieczystości do bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne, winno być dopuszczalne na okres czasowy (do chwili wybudowania kanalizacji sanitarnej).

Wszelkie uciążliwości obiektów: handlowych, usługowych i przemysłowych winny się zamykać w granicach własności terenu.

Istniejące i projektowane stacje paliw powinny być dostosowane do obowiązujących obecnie wymogów stawianych tego typu obiektom (zapewnienie pełnej hermetyzacji procesów przeładowania i dystrybucji paliw, stosować zabezpieczenia, stosować podczyszczanie zanieczyszczonych wód opadowych z terenu stacji paliw, chronić glebę i wody gruntowe przed zanieczyszczeniami ropopochodnymi).

Przy projektowaniu i modernizowaniu obiektów zaplecza transportu drogowego takich jak: stacje benzynowe, hotele, motele, warsztaty przydrożne, zorganizowane parkingi, obiekty gastronomiczne, należy zadbać o ich wyposażenie w urządzenia sanitarne dla podróżnych.

Ponadto licząc się z zaleceniami Inspektoratu Obrony Cywilnej w zmianie Studium zapisuje się konieczność:

- zarezerwowania w MPZP lokalizacji budowli ochronnych dla ludności,
- nie dokonywania rozbiórek istniejących studni publicznych, które mogą być wykorzystane na studnie awaryjne do zaopatrywania ludności w wodę w warunkach specjalnych,
- wyznaczenia w MPZP miejsca grzebalnego dla zwierząt (w tym rakowiska),
- rozwijania środków łączności liniowych i radiotelefonicznych dla potrzeb obrony cywilnej,
- modernizowania dróg dla sprawnej ewakuacji ludności w okresie zagrożenia, wykonywane w podpiwniczeniach budynków przez mieszkańców we własnym zakresie, w okresie podwyższonej gotowości obronnej Państwa,
- sprecyzowania obowiązujących ustaleń na etapie wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (schrony, budowa oświetlenia zewnętrznego z wymogami jego zaciemnienia i wygaszania, projektowanie ulic itp.).

X. POLITYKA GOSPODAROWANIA MIENIEM KOMUNALNYM

Najefektywniejszą metodą rozwiązywania problemów gospodarczo-finansowych gminy jest prowadzenie prawidłowej polityki gospodarowania mieniem komunalnym. Oprócz celów podstawowych w prowadzeniu polityki przestrzennej, omówionych w poprzednich rozdziałach niniejszego opracowania, są jeszcze inne nie mniej ważne a to:

- zapewnienie dochodów gminie,
- pozyskanie narzędzia, w postaci terenów do sterowania rozwojem przestrzennym gminy.

Oczywiste jest, że posiadanie przez gminę dużej ilości terenów i to w strategicznych obszarach jest dla niej najkorzystniejsze i osiągnięcie takiego stanu winno być dla niej dążeniem podstawowym.

Taki stan posiadania zapewniłby stały - określony dopływ środków finansowych do kasy gminnej z dzierżaw terenów i obiektów, co dawałoby stabilną sytuację finansowo - gospodarczą gminy.

Gmina Pawłów jest właścicielem obszarów, które są rozproszone w niewielkiej ilości i o zróżnicowanej wielkości. Dlatego szczególnie istotne w gospodarowaniu mieniem winno być:

1. Sprzedaż mienia położonego w mało korzystnych lokalizacjach lub w sytuacjach pojedynczych działek nie stwarzających perspektywy prawidłowego gospodarowania, a także działek położonych w kompleksach rolniczych.
2. Wykorzystanie uzyskanych środków ze sprzedaży, na wykup terenów w celu poszerzenia zasięgu terytorialnego istniejącego mienia komunalnego w lokalizacjach atrakcyjnych dla zapewnienia realizacji określonych celów publicznych.
3. Prowadzenie polityki scaleń i wymiany bezpośredniej.
4. Gromadzenie środków finansowych na wykup terenów o dużej powierzchni, które stanowić mogą ofertę dla inwestorów zainteresowanych realizacją programów, mających dla gminy charakter strategiczny tj. dają nowe miejsca pracy oraz zapewniają stały dopływ środków finansowych. Dotyczyć to może np. terenów w Kałkowie-Godowie, w sąsiedztwie ośrodka pielgrzymkowego i zbiornika "Wióry", jak również terenów w miejscowości gminnej.

XI. PROBLEMATYKA MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Zgodnie z wymogami art. 10. ust. 2 pkt. 8 i 9 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. nr 80 poz. 717 z 2003 r. ze zm.), w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy określa się m.in. „obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej (pkt.8), a także obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

W gminie Pawłów ze względu na zróżnicowane uwarunkowania rozwoju przestrzennego, wielofunkcyjność terenów oraz potencjalne kolizje przestrzenne między przyrodą a postępującą urbanizacją, słusznym wydaje się pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego obszaru całej gminy. Powinno to następować etapowo, sołectwami, w zależności od bieżących potrzeb. Gmina posiada obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzone dla następujących sołectw: Ambroźów, Bukówka, Chybice, Dąbrowa, Godów, Kalków, Nieczulice, Pawłów, Rzepin Drugi, Trzeszków, Tarczek, Pokrzywnica, Szeligi i Wieloborowice sporządzone w trybie obowiązującej ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm). Zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla pozostałych sołectw, które takiego planu nie posiadają.

Zmiana Studium nie wyznacza obszarów przeznaczonych pod budowę obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Interpretacja zapisów ustaleń zmiany STUDIUM

- 1) Ustalenia zawarte w tekście i rysunku zmiany Studium wyrażają kierunki polityki przestrzennej gminy Pawłów,
- 2) W stosunku do zapisów tekstu i rysunku zmiany Studium zawierających jego ustalenia, przyjmuje się następującą interpretację:
  - a) Granice wyznaczonych terenów pod różne formy zabudowy traktuje się jako orientacyjne, a więc jako zgeneralizowany obraz użytkowania terenów. Ostateczne ustalenia powinny być dokonywane w trakcie przygotowywanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
  - b) Przedstawione na rysunku przeznaczenie terenu oznacza funkcję dominującą, a nie wyłączną i może być uzupełnione innymi funkcjami, które nie mogą być jednak przeciwstawne funkcji wiodącej,
  - c) W opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy uwzględniać zieleń publiczną stwarzającą warunki wypoczynku, estetyki, przejść pieszych oraz usług podstawowych,
  - d) Przyjmuje się, że kierunki zagospodarowania wraz z politykami dotyczącymi środowiska przyrodniczego, komunikacji, infrastruktury technicznej, stanowić będą podstawę do ustalenia kolejnych wersji programów rozwoju infrastruktury technicznej,
  - e) Znaczna ilość terenów przeznaczonych na określone cele wynika z przyjętej w zmianie Studium zasady, że władze samorządowe powinny dysponować szeregiem możliwości lokalizacyjnych dla realizacji programu rozwojowego gminy.